

cijena 1.5 EUR

petak, 27. april 2018.

MONITOR

CRNOGORSKI NEZAVISNI NEDJELJNIK

Broj 1436 godina XXIX

medenica kori nvo i medije

TIŠE, PRAVDA DRIJEMA

**reforma obrazovanja
za segregaciju društva**

IZ GETA U ARMIRAČE

plagijati

**SVI PRESUĐUJU,
A UNIVERZITET ĆUTI**

FOKUS

- MEĐENICA KORI NVO I MEDIJE:
Tiše, pravda drijema (Zoran Radulović) 8

DANAS, SJUTRA

- Neprijatelji i izdajnici (Milena Perović-Korać) 11

MONITORING

- AFERA PLAGIJAT:
Svi presuđuju, a Univerzitet ćuti (Predrag Nikolić) 12

- POKORAVANJE JAVNOG SERVISA:
Putuj Evropu (Milena Perović-Korać) 16

INTERVJU

- SRĐAN PERIĆ, ORGANIZACIJA KOD:
Borba za normalan život (Predrag Nikolić) 18

ALTERVIZIJA

- Zapad (Milan Popović) 21

DRUŠTVO

- REFORMA OBRAZOVANJA ZA SEGREGACIJU:
Iz geta u armirače (Miloš Bakić) 22

- BUDVANSKA KRIMINALNA GRUPA PONOVO U AKCIJI:
Novi pohod na opštinsku kasu (Branka Plamenac) 24

OKO NAS

- BERANE - BETONJERKA U SRCU GRADA:
Zanimemile državne adrese (Tufik Softić) 32

- PROSJAČENJE:
Preživljavanje ili kriminal (Miljana Dašić) 34

- CRNOGORSKA PRAVOSLAVNA CRKVA
I SLUČAJ LAVA LAJOVIĆA:
Ostao bez mantije zbog samovolje (Veseljko Koprivica) 36

- PRIVREMENO PREKINUTO KOPANJE
TUNELA ISPOD BJELASICE:
Podzemne vode zaustavile mašine
(Dragana Šćepanović) 38

- SKLEPANA NOVA VLAST U ULCINJU:
Sve je isto, samo njega nema (Mustafa Canka) 40

INTERVJU

- NENAD ČANAK,
PREDSJEDNIK LIGE
SOCIJALDEMOKRATA
VOJVODINE:
Šešelj je uvreda za
parlament (Veseljko
Koprivica) 42

- GORAN ČETKOVIĆ, SLIKAR:
Slikam – dakle postojim
(Miroslav Minić) 46

Dok traži medijsku poštedu za sudove i sudije, Vesna Medenica nije ni jednom jedinom riječju pokazala da su joj, zimus, zasmetale javno izrečene tvrdnje vladajuće parlamentarne većine da neće poštovati presude Osnovnog suda. Jednako je prećutala i informacije da će Sudski savjet izaći u susret Vladinom naumu da se oteža pristup pravdi onima koji tuže državu

**STR
7-10**

20. april 2018.
broj 1435.

13. april 2018.
broj 1434.

u ovom broju

PUTUJ, EVROPO

Uzalud i opomene iz Brisela. DPS gura svoje. Sad u Savjetu RTCG ljubitelji premijera pobjedničkog duha prebrajaju patriotska zrnca. Odustati neće. Ako ih prije sloma Javnog servisa ne zaustavimo. Micanjem s vlasti

STRANA 16

SRĐAN PERIĆ, ORGANIZACIJA KOD BORBA ZA NORMALAN ŽIVOT

Čvrsto vjerujem da se ljudi rađaju slobodni, da imaju pravo da žive slobodno i da budu jednaki u pravima. Francuzi su to savladali 1789, mi 229 godina kasnije - nismo. Za to se valja izboriti

STRANA 18

NOVI POHOD NA OPŠTINSKU KASU

Pipci hobotnicee, osam godina od početka istražnih postupaka kojima je obuhvaćeno na desetine lokalnih funkcionera, članova njihovih porodica, kumova, brastvenika i poslovnih ortaka, i dalje su usmjereni ka opštinskom budžetu koji prazne serijski, naplatom potraživanja iz mnogobrojnih štetnih ugovora koje je pravila bivša vlast, sada organizovana kriminalna organizacija

STRANA 24

ZANIJEMILE DRŽAVNE ADRESE

Sukob rukovodstva mjesne zajednice Park u Beranama i jednog lokalnog tajkuna koji na njenoj teritoriji posjeduje fabriku za proizvodnju betona i betonskih elemenata, prevazilazi lokalni okvir i sve više poprima obrise pitanja vezanog za otvaranje pregovaračkog poglavlja o zaštiti životne sredine

STRANA 32

U izradi ovog broja, osim gdje je drugačije naznačeno, korištene su fotografije iz arhive Monitora i Vijesti.

Izdavač:
"MONITOR" d.o.o.
Podgorica

Nedjeljnik MONITOR
Podgorica, Trg Republike bb
<http://www.monitor.co.me>
E-mail: monitor@t-com.me
Prvi broj crnogorskog nezavisnog nedjeljnika
"Monitor" izašao je u Titogradu,
19. oktobra 1990.
Utemeljivači nedjeljnika: dr Miodrag Perović i
Stanislav Čano Koprivica

Predsjednik Odbora direktora:
dr Miodrag Perović

**Glavni i
odgovorni urednik i
V.D. izvršni direktor:**
Esad Kočan

**Zamjenica glavnog
i odgovornog urednika:**
Milena Perović-Korać

Redakcija:

Veseljko Koprivica (šef deska), Zoran
Radulović (ekonomija), Marijana Bojanić,
Mustafa Canka, Tamara Kaliterna,
Petar Komnenić, Milka Tadić-Mijović,
Predrag Nikolić, Branka Plamenac,
Nastasja Radović, Tufik Softić,
Radmila Stojanović, Olivera Lakić
Miodrag Vukmanović

Grafički urednik:
Dragan Lučić

Organizacija i distribucija:
Slobodan Dedić

Telefoni:
020/404 641; 404 645; 069 327 727
Fax:
020/242 306

Rukopise ne vraćamo
List izlazi petkom

List je registrovan kod Republičkog sekretarijata za
informisanje Crne Gore pod brojem 64.
Pretplata za Crnu Goru: šest mjeseci 39 €, godina
78 €. Sva obavještenja o pretplati možete dobiti na
telefone 404 641; 404 645 i 069 327 727
Pretplata na račun broj: 510-2839-59 kod CKB
Podgorica u korist nedjeljnika: "Monitor", Podgorica

Pretplata za inostranstvo na šest mjeseci
SAD.....USD 138
AUSTRALIJA.....AUD 230
EVROPA.....EUR 95
ŠVAJCARSKA.....SHF 161

Detaljnije informacije o pretplati na strani 64

Priprema:
Studio "MOUSE" - Podgorica

Štampa:
"Daily press" - Podgorica

Distribucija:
„S PRESS!-Podgorica

IZNOS KONCESIONOG DUGA 14 MILIONA EURA

POTENCIJALNO RJEŠENJE POOŠTRAVANJE POLITIKE IZDAVANJA I PRODUŽAVANJA PRAVA NA KONCESIJE

Prema posljednjim podacima Poreske uprave (PU), ukupan dug koncesionih naknada iznosi 14,26 miliona eura, od čega je naplativo 12,03 miliona eura.

U ukupni dug nisu uračunate obaveze za koje je podniet zahtjev za reprogram i obaveze koje nisu dospjele, a čije je plaćanje odloženo do 60 mjesečnih rata, kao ni obaveze za koje je odobreno odloženo plaćanje u skladu sa prethodno važećom regulativom.

„Naplativne obaveze po osnovu koncesionih naknada obuhvataju ukupan dospjeli dug bez duga firmi u stečaju i firmi koje su likvidirane ili u postupku prestanka registracije, kao i obaveze obuhvaćene zahtjevima za reprogram i obaveze za koje je odobreno odloženo plaćanje rešenjima Ministarstva finansija u skladu sa prethodno važećom regulativom“, saopštili su iz PU.

Dugovanja za koncesije obveznika koji su u stečaju iznose

7,5 miliona eura, od čega osnovni dug čini 5,24 miliona, a kamate 2,25 miliona.

„Poreska uprava je u prošloj godini ostvarila ukupnu bruto naplatu koncesionih naknada u iznosu od 29,69 miliona eura, što je 17,43 odsto, odnosno više od četiri miliona eura iznad plana naplate tog prihoda za prošlu godinu“, kazali su iz PU, dodavši da je naplata rezultat intenzivnih naplata tekućih obaveza i zaostalih potraživanja.

„Zbog toga je i poreski dug po osnovu koncesionih naknada u odnosu na 2013. godinu smanjen za dva miliona“, navode iz PU.

Oni su ocijenili da je pitanje naplate koncesionih naknada ozbiljan izazov, te da je moguće rješenje tog problema pooštavanje politike izdavanja i produžavanja prava na koncesije, kako se onima koji imaju neizmirene obaveze ne bi dozvolilo dalje obavljanje djelatnosti.

Za karcinom dojke postoji tretman koji ne ostavlja nikakve tragove.
PREVENCIJA.

f Za nju

CRNA GORA U BORBI PROTIV RAKA DOJKE

JEDAN CILJ. POBIJEDITI RAK DOJKE!

PRAVA PRIČA
Story Marketing Agency

UPRATE STIZALE I DVA DANA NAKON IZBORA

ĐUKANOVIĆU ZA KAMPANJU DONIRANO 255 HILJADA

Za izbornu predsjedničku kampanju **Mila Đukanovića**, Demokratska partija socijalista (DPS) prikupila je nepunih 255 hiljada eura donacija, od čega je u posljednjih deset dana stiglo malo više od 28 hiljada eura.

U izvještaju objavljenom na sajtu Agencije za sprečavanje korupcije navodi se da je jednu od najvećih donacija u tom periodu dala izvršna direktorica AD *Plantaže* **Verica Maraš**, koja je uplatila 1.000 eura.

Među donatorima su i gradonačelnici Podgorice, Bara i Danilovgrada **Slavoljub Stijepović**, **Zoran Srzentić** i **Branislav Đuranović**, kao i poslanici **Miodrag Radunović** i **Milorad Vuletić** i državni sekretar u Ministarstvu održivog razvoja i turizma **Rešad Nuhodžić**. Njihove donacije u tom periodu iznosile su po 500 eura.

Stijepović, Radunović i Vuletić su i nekoliko nedjelja prije posljednje uplate DPS-u za kampanju donirali po 500 eura.

Direktor *Dječjeg doma* u Bijeloj **Vladimir Delić** dao je 350 eura, a 50 eura manje dao je doskorašnji direktor *Doma starih* u Risnu **Zoran Vukićević**. Kampanju su sa po 300 eura pomogli i direktor Regionalnog vodovoda **Goran Jevrić** i sekretarka Ministarstva unutrašnjih poslova **Vesna Brajović**.

Direktor Fonda rada **Kemal Đečević** kampanju je pomogao sa 200 eura. Isti iznos uplatili su i čelnik Opšte bolnice u Nikšiću **Ilija Ašanin** i šef Direktorata za energetiku u Ministarstvu ekonomije **Miodrag Čanović**.

Direktor Direktorata za ljudske resurse u Ministarstvu odbrane **Mihailo Volkov** uplatio je 100, dok je predsjednik Opštine Šavnik **Mijomir Vujačić** dao 50 eura.

Iz dokumenta koji je objavila ASK može se vidjeti da su donacije za izbornu kampanju stizale i dva dana poslije završetka izbora.

NAKON ISTEKA MANDATA NEBOJŠE
VUČINIĆA

IVANA JELIĆ IZABRANA ZA SUDIJU EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

Profesorica Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore **Ivana Jelić** izabrana je za sudiju Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, čiji će mandat trajati devet godina.

Na toj funkciji će zamijeniti profesora Pravnog fakulteta **Nebojšu Vučinića**.

Ivana Jelić je tri godine bila članica Komiteta Ujedinjenih nacija, nakon čega je izabrana za potpredsjednicu. Bila je članica Glavnog komiteta za ljudska prava Savjeta Evrope (SE) i članica Savjetodavnog komiteta za nacionalne manjine SE.

Učestvovala je u izradi zakona u Crnoj Gori u vezi sa ljudskim pravima.

Parlamentarna Skupština SE dobila je spisak od troje kandidata, na kojem su, osim Jelićeva, bili i sudija podgoričkog Višeg suda **Mirjana Popović** i predsjednik tog suda **Boris Savić**.

Jelićeva je dobila 101 glas, Popović 48 a Savić 11.

Nova generacija elektronskog bankarstva za pametne telefone
Erste mBanking

- Do 3 besplatna mToken-a - Opcija Silikaj i plati - Mogućnost personalizacije ekrana - Pregled stanja svih računa, kartica, transakcija - Opcija e-Uplatnica
- Besplatno preuzimanje aplikacije sa

www.erstebank.me

ERSTE Bank

Važno je koja je Vaša banka.

IZVJEŠTAJ REPORTERA BEZ GRANICA

CRNA GORA I DALJE MEĐU DRŽAVAMA SA NISKIM STEPENOM SLOBODE MEDIJA

Prema redovnom godišnjem izvještaju Reportera bez granica o slobodi medija za 2018. godinu, Crna Gora nalazi se na 103. mjestu od ukupno 180 analiziranih zemalja.

Uprkos činjenici da je napredovala za tri mjesta u odnosu na prethodni izvještaj, Crna Gora se i dalje nalazi među zemljama sa „problematičnom” slobodom medija.

U izvještaju se navodi da je vlast pojačala pritisak na Javni servis RTCG, sa namjerom da ova medijska kuća promijeni uređivačku politiku. Napominje se i da su za članove Savjeta RTCG imenovane osobe bliske vladajućoj Demokratskoj partiji socijalista.

Ističe se i da je novinarima prijećeno od predstavnika vlasti, te da nijedan slučaj fizičkog napada na novinare nije sankcionisan.

Prema mišljenju Reportera bez granica, najveći izazov u unapređenju statusa slobode medija u Crnoj Gori ostaju autocenzura i bezbjednost.

„Autocenzura i bezbjednost nastavljaju da budu glavni izazovi. Kleveta je dekriminalizovana 2011, ali su tužbe protiv nezavisnih novinara i medija uobičajene. Mediji takođe treba da se nose sa velikim ekonomskim teškoćama. Većina državnih agencija podržava provladine medije tako što ih plaćaju da objavljuju njihove reklame”, navodi se u izvještaju.

Pozicijom koju zauzima po pitanju statusa slobode medija, naša zemlja se nalazi na začelju država regiona. U izvještaju Reportera bez granica Slovenija je zauzela 32. mjesto, BiH 62, Hrvatska 69, Mađarska 73, Srbija 76. mjesto.

HETA ASSET RESOLUTION

Poslovna zgrada u Baru na izuzetnoj lokaciji 2690 m2

+382(0) 67 00 77 55

www.heta.me

IZLOŽBA inkluzivnog karaktera *Molimo vas, dodirnite* otvorena je u u Podgorici, u izložbenom prostoru *Perjanički dom* Centra savremene umjetnosti Crne Gore i moguće ju je pogledati do subote, 28. aprila, od osam do 20 sati.

Izložba je posebno priređena i prilagođena da bi slijepe i slabovidne osobe mogle taktilno doživjeti trodimenzionalne i reljefne predmete. Za razliku od ostalih izložbi gdje se posjetioci mole da ne dodiruju eksponate, ovdje posjetioci treba da uzmu dovoljno vremena i opipaju sve eksponate. Postavka obuhvata odljeve i umanjene replike čuvenih, ali i manje poznatih djela iz arheoloških zbirki mnogih muzeja svijeta i regiona.

Izložbu su otvorili kustos Centra savremene umjetnosti Crne Gore **Teodora Nikčević**, voditelj Međunarodne organizacije *Nova Akropola* predstavništvo Podgorica **Patrik Milošević** i savjetnik za socijalnu politiku Saveza slijepih **Andrija Samardžić**.

PLUS

KULTURNI CENTAR *Nikola Đurković* Kotor i Šahovski klub Kotor organizovali su šahovsko-književno druženje sa legendom crnogorskog, jugoslovenskog i svjetskog šaha **Božidarom-Bonjom Ivanovićem**.

Održan je revijalni meč - simultanka velemajstora protiv šahovskih amatera iz Kotora na 16 tabli, dok je u sali kina *Boka* održano književno-muzičko filmsko veče na kojem je predstavljena knjiga Božidara Ivanovića *Igrati svoj život*.

O knjizi su govorili **Antun Vih**, predsjednik Šahovskog kluba *Kotor*, **Momo Četković**, šahovski veteran i višestruki šampion Crne Gore, **Obrad Pavlović**, književnik i autor. Program je upotpunjen nastupom muzičkih umjetnika - **Isidore** i **Aleksandra Milivojevića**, piše CdM. Poseban utisak je napravilo izvođenje pjesme *Kari Šabanovi*, za koju je po poznatoj pjesmi **Lesa Ivanovića**, Bonjinog oca, muziku napisao **Miloš Zubac**.

NEŽELJENE su djevojčice u Crnoj Gori. Prošle godine rođeno je 314 dječaka više nego djevojčica, pokazuju novi podaci Zavoda za statistiku, što potvrđuje da se nastavlja negativan bilans odabira pola djeteta u korist muškog potomstva.

Prema statistici Monstata, u Crnoj Gori se u prosjeku rađa 10 odsto više dječaka nego djevojčica, dok bi prirodni omjer bio 102 naprema 100. Zvanična statistika pak pokazuje da je broj muške i ženske novorođenčadi daleko od prirodnog omjera. *Monstat* bilježi da se u posljednjih 15 godina u prosjeku rađa 109 dječaka na 100 djevojčica.

„U 2017. godini rođena su 7.432

živorođena djeteta; 3.873 dječaka, ili 52,1 odsto, i 3.559 djevojčica, ili 47,9 odsto“, saopšteno je iz *Monstata*. Prošle godine je pokrenuta kampanja *Neželjena*, sa ciljem da se spriječe selektivni abortusi u zavisnosti od pola djeteta.

MINUS

DRŽAVNI i organi državne uprave, upravnih i drugih organizacija i javne službe, mjesta su na koja se građani Crne Gore najčešće žale Ombudsmanu.

Zaštitnik **Šučko Baković** istakao je da je stiglo ukupno 315 pritužbi na rad državnih organa, 241 na rad javnih službi, na rad sudova bilo je 96, tužilaštva 17, Uprave policije 41 i na rad organa lokalne samouprave i lokalne uprave 71.

„Kada govorimo o povredama prava građani su uglavnom ukazivali na povredu prava na suđenje u razumnom roku (51), na ostala građanska prava (309), na ekonomska, socijalna i kulturna prava (201), na prava djeteta (173) i zabranu diskriminacije (128)“, naveo je Baković. Kako je istakao, u prošloj godini u radu su imali 889 predmeta, od kojih je 857 formirano u 2017, a 32 su prenešena iz prethodne.

MEDENICA OPOMINJE NVO I MEDIJE

Tiše, pravda drijema

Dok traži medijsku poštedu za sudove i sudije, Vesna Medenica nije ni jednom jedinom riječju pokazala da su joj zimus zasmetale javno izrečene tvrdnje vladajuće parlamentarne većine da neće poštovati presude Osnovnog suda. Jednako je prećutala i informacije da će Sudski savjet izaći u susret Vladinom naumu da se oteža pristup pravdi onima koji tuže državu

Predsjednica Vrhovnog suda **Vesna Medenica** ponovo elaborira tvrdnju da postoji nevidljiva granica između prava javnosti da bude obaviještena i kontroliše vlast (zakonodavnu, izvršnu i sudsku) i prava onih koji vladaju – makar u pravosuđu - da „nesmetano obavljaju funkciju“.

Medenica nije krila da se to upozorenje, prije svega, odnosi na dio nevladinih organizacija i medija koji nijesu uslišili prethodne molbe/naređenja da se okanu radnji „kojima se podrija samostalnost i nezavisnost sudske vlasti i autoriteta“. Predstavljajući rezultate sudova

u prošloj godini, predsjednica Vrhovnog suda nas je obavijestila kako je povjerenje javnosti u pravosudni sistem, autoritet i integritet pravosuđa „od najvećeg značaja za društvo“. Pa, valjda, zbog toga treba ćutati o svemu onome što bi moglo poremetiti očekivanu idilu.

„Tražim“, poručila je Medenica, „kako od stručne, tako i od opšte javnosti, da se uzdže od pokušaja miješanja u sudske procese“. I to je, prema njenom sudu, odgovor na pitanje koje u Vrhovnom sudu *izaziva posebnu brigu*: „kako ćemo obezbijediti sudijama zaštitu sudijskog,

ličnog i porodičnog digniteta, nastojeći pri tom da stvorimo ambijent nesmetanog obavljanja funkcije“.

Šta to znači? Da mediji i nevladine organizacije, „stvarajući ambijente nesmetanog obavljanja funkcije“ treba da prečute kako su od Evropskog suda za ljudska prava saznali da je jedan sudija – i to predsjednik suda – duže od tri godine od učesnika sudskog postupka skrivao izrečenu presudu. Nesmetano i nekažnjeno.

Ili je, sa istim obrazloženjem, trebalo čutati o spoznaji da su, nakon sedam godina sudskog postupka i tri osuđujuće presude, **Duško Šarić** i **Jovica Lončar** pravosnažno oslobođeni optužbi da su oprali gotovo 20 miliona eura zarađenih trgovinom narkoticima. Da se ne zna i ne pominje kako su Pljevljaci, u prvom postupku, optuženi (a sud je prilikom kontrole tu optužnicu prihvatio) za krivično djelo koje u Krivičnom zakoniku nije postojalo u vrijeme njegovog izvršenja.

Potom je, objašnjavao je advokat **Veselin Radulović**, pao još jedan dio optužnice – onaj za proizvodnju i promet narkotika – „zato što je tužilaštvo, namjerno ili iz neznanja, opuženima stavilo na teret radnju koja po Krivičnom zakoniku ne predstavlja krivično djelo“. Pa dalje, korak po korak, dok se optuženi nijesu pretvorili u tužioce koji od države traže naknadu materijalne i nematerijalne štete. Nakon što su dobili pisanu potvrdu o svojoj nevinosti i čistim milionima.

Valja li javnost podsjećati da su na gotovo identičan način optužbi za pranje novca prethodno oslobođeni Rožajci **Amina** i **Mersudin Kalić**, supruga i brat Safeta Kalića, pravosnažno osuđenog narkodilera. Ali u Njemačko, a ne u Crnoj Gori gdje mu privatizovane hotele, kako i dolikuje jednom ugledniku iz svijeta biznisa, otvaraju članovi Vlade. A funkcioneri ANB-a idu u svatove.

Ili treba da žmurimo i šutimo, čuvajući dignitet onih koji bi morali biti sretni zato što su izbjegli

krivičnu odgovornost za svoje (ne)postupanje.

Medenica sudijama nudi alibi. Svi oni su, kaže, položili zakletvu da će svoj posao obavljati pošteno, pravično i odgovorno, „i zato se od njih očekuje da u svemu garantuju takvo postupanje“. Prema tome, prema rezonima predsjednice Vrhovnog suda, važi: „S obzirom na to da se od sudija očekuje primjereno ponašanje, od drugih učesnika u sudskom postupku – javnosti, medija i nevladinog sektora se očekuje da se uzdrže od bilo kojih radnji kojima se podriva samostalnost i nezavisnost sudske vlasti i autoriteta“.

Sve to dolazi nepunih pola godine nakon što je ista Medenica, tokom

skupštinske rasprave o Zakonu o budžetu za 2018. godinu, ustvrdila da se moralnost i autonomija sudija mogu sačuvati samo – novcem. „Mi hoćemo moralnog, autonomnog i obrazovanog sudiju, a za to treba novac“, ustvrdila je načelnica crnogorskog pravosuđa, pa nevolju ilustrovala primjerom sudija iz osnovnih sudova: „Njihova plata je hiljadu eura. Niko od mladih sudija nema riješeno stambeno pitanje, pa od toga izdvajaju 250 ili 350 eura za stanarinu. Da li možemo garantovati da sudija sa 650 eura i sa obavezom da 250 predmeta završi za godinu dana može sačuvati svoju moralnost i autonomiju!?“

Ti si moja čokolada

U junu 2016, u razgovoru sa članovima skupštinskog Odbora za antikorupciju, specijalni državni tužilac **Milivoje Katnić** primjerima je pokazivao i dokazivao kako „mafija“ pokušava da ga spriječi u naumu da rasvijetli velike afera i *zaslužne* smjesti iza rešetataka.

Među primjerima nuđenog mita („i po dva-tri miliona“) i pokušaja kompromitacije - radi budućih ucjena ili iznuđene ostavke - najinteresantnija je bila priča o jednoj čokoladi.

„Namještaljka je bila pripremljena i mojoj supruzi koja radi u podgoričkoj Skpštini opštine, u upravnim postupcima. Tu postoji običaj da, kad nekomе daju pozitivno rješenje, taj časti čokoladu od dva, tri eura. U čokoladi koja je u jednom slučaju bila namijenjena mojoj supruzi – u pitanju je bio predmet nekog kafica – bilo je spakovano 4.000 eura. Ona, srećom, tu čokoladu nije uzela, a shvatila je šta joj je bilo pripremljeno kada su je na izlazu sačekala dva policajca i pretresla, jer su, kako su mi kasnije kazali, imali anonimnu dojavu da je primila mito“, ispričao je Katnić.

I, vjerovali ili ne, sve se izgleda završilo na priči.

Sredinom prošle godine iz DF-a su podsjetili na čokoladu filovanu eurima. I tajnu njenog donosioca. „Naravno, ni do dana današnjeg ne znamo o kom se licu radi i da li je protiv njega pokrenut postupak“, saopštili su uz tog opozicionog saveza, spočitavajući Katniću da pomenute četiri hiljade *ne zadovoljavaju njegov apetit*.

Ni dvadeset mjeseci nakon Katnićeve ispovijesti u Skupštini Crne Gore javnost nije obaviještena o identitetu onoga ko je pokušao da udari na čast porodice specijalnog državnog tužioca. Teško je povjerovati da tužilaštvo i policija nijesu sposobni da identifikuju počinioca, odnosno *donosioca* prikrivenog mita. A još teže shvatiti i prihvatiti da iz nekog razloga to ne žele da urade.

Nije valjda Milivoje Katnić i na *slučaj čokolada* zaboravio, kao i na mnoge druge, nakon što se, u oktobru 2016. godine, uhvatio u koštac sa teroristima koji su – pod komandom Edija, Sinđe i Paje – htjeli da zarobe i pokore Crnu Goru.

Koliko je ovdašnjoj javnosti poznato, niko se od ovdašnjih sudija nije suprotstavio ideji da njegov moral i autonomija zavise od mjesečnog sljedovanja novca. Ne valja kontrirati šefovima. Posebno ne u crnogorskom pravosuđu.

Ina to će vas, s vremena na vrijeme, podsjetiti ovdašnji mediji i NVO. Recimo, na način na koji je iz suda istjeran **Lazar Aković**, nakon što je sudio optuženima za ubistvo vlasnika i urednika **Dana Duška Jovanovića** i policijskog inspektora **Slavoljuba Šečića**. Aković je u jesen 2009. obznanio da je prinuđen da podnese ostavku kao žrtva „farsične procedure“ razrješenja koja je započeta inicijativom tadašnjeg predsjednika Višeg suda **Mušike Dujovića**.

Prije podnošenja inicijative,

tvrdio je Aković u *Monitoru*, Dujović ga je obavijestio kako je „pod nevjerovatnim pritiskom da pokrene inicijativu za njegovu smjenu, da on to ne želi da učini, ali da će u protivnom i protiv njega biti podnijet prijedlog za razrješenje“. „Savjetovao mi je da se sastanem s predsjednicom Vrhovnog suda (i tada je to bila Vesna Medenica), da popričam s njom ili da podnesem ostavku“, kazao je Aković.

Na sjednici Sudskog savjeta, pod predsjedništvom Vesne Medenice, usvojena je Dujovićeva inicijativa i pokrenut je postupak razrješenja. U članu 69 Zakona o Sudskom savjetu navodi se da sudija „može biti privremeno udaljen od dužnosti nakon što Sudski savjet prihvati prijedlog za pokretanje postupka za razrješenje“. Dakle,

„može“, nije obavezujuće, no Aković je promptno „udaljen od dužnosti“, pisao je tada *Monitor*.

Vijest o odluci Sudskog savjeta Aković je, kaže, saznao iz medija. Dobio je rok od jednog radnog dana da isprazni svoju kancelariju u Višem sudu. Nekoliko sati nakon odluke Sudskog savjeta, Aković ostaje i bez policijske zaštite - usmeno mu je saopšteno da nije više „štićena ličnost“, bez obzira na suđenje i presude pripadnicima organizovanih kriminalnih grupa.

Treba li i to da zaboravimo zbog „mira u kući“? Kao i činjenicu da je Aković prije dvije godine bio žrtva do danas nepoznatih napadača. Ili, makar, neprocesuiranih.

Odnosi li se apel Vesne Medenice stručnoj i laičkoj javnosti da se „uzdrže od pokušaja miješanja u sudske procese“ i na one sudske postupke koji su, umjesto pravosnažnom presudom, okončani zastarom. Poput suđenja **Acu Đukanoviću** zbog nanošenja teških tjelesnih povreda. Suđenja bivšem ministru **Petru Ivanoviću** zbog saobraćajnog udesa u kome je, na pješačkom prelazu, udario pješaka - maloljetnu djevojčicu. Ili *slučaja Limenka* u kome su jedan ministar i jedan visoki funkcioner crnogorske policije (**Ivan Brajović** i **Veselin Veljović**), obojica direktno potčinjeni tadašnjem premijeru **Milu Đukanoviću**, njegovom bratu Acu omogućili da bez ikakvog angažmana – na ime izgubljene dobiti – iz državnog budžeta uzme desetak miliona eura. Pa je slučaj zastario, a oni – napredovali u (Đukanovićev) službi.

A kada smo kod miješanja i nemiješanja u sudske procese: Vesna Medenica nije ni jednom jedinom riječju pokazala da su joj, zimus, zasmetale javno izrečene tvrdnje vladajuće parlamentarne većine da neće poštovati presude Osnovnog suda (sporna smjena **Gorana Đurovića** iz Savjeta javnog servisa). Jednako je prećutala i informacije da će Sudski savjet inicirati izmjenu procedura i zakona kako bi izašao u susret Vladinom

Istjerivanje đavola

Marko Gojčević iz Bara i **Der Čaba** iz Subotice protjerani su iz BiH sredinom aprila, nakon što su u zatvoru u Zenici *odslužili* dio jednogodišnje kazne na koju su osuđeni zbog nedozvoljenog držanja oružja i municije. Pošto su dio kazne odslužili, a dio otplatili novcem, Gojčević i Čaba su predati nedležnim službama Republike Srbije, odnosno Crne Gore, uz zabranu ulaska u BiH u narednih pet godina. Kriminalca iz Srbije u domovini čeka 20 godina zatvora zbog naručenog ubistva koje je izvršio 2004. u Novom Sadu. I Gojčević je, kako se kaže, „poznat ovdašnjoj policiji“. U njegovom dosijeu: tuče, pucnjave, nedozvoljeno držanje oružja...

Hapšenje dvojice mladića, prošlog septembra u sarajevskom naselju Hrasno, privuklo je veliku pažnju u regionu. Ne samo zbog toga što su obojica, u vrijeme hapšenja, bili naoružani automatskim oružjem sa prigušivačem i „metkom u cijevi“. I što su, neposredno po hapšenju, policiji Kantona Sarajevo priznali da su u glavni grad BiH došli kako bi izvršili plaćeno ubistvo jednog muškarca iz Novog Sarajeva. O identitetu žrtve i nalogodavcima nijesu željeli da govore, ali su regionalni mediji izvještavali da bi naručeno ubistvo moglo biti pokušaj osвете **Armina-Muše Osmanagića**, koji je 2014. ubijen u svom restoranu u Baru, hicima iz snajperske puške. Navodno su to ubistvo izvršili pripadnici jedne kriminalne organizacije iz BiH. Po naruđbi, i uz logistiku, Osmanagićeve konkurencije iz Bara...

Gojčević i Čaba su naknadno, po savjetu advokata, povukli priznanje o planiranoj likvidaciji, pa su osuđeni samo za nedozvoljeno posjedovanje oružja.

Prije nego posumnjamo u sposobnost i odlučnost bosankohercegovačke policije i pravosuđa, prisjetimo se da smo i mi imali neke, veoma slične, situacije. Crnogorska policije je krajem 2016. protjerala **Adrijana Kovačevića**, švedskog državljanina ovdašnjeg

porijekla, nakon što je pretresom apartmana, koji je iznajmio u Sutormu, pronađena skica sa ucrtanom pozicijom kuće u kojoj živi **Alan Kožar**, jedan od navodnih vođa zaraćenih kriminalnih klanova iz Bara. Iz policije je tada rečeno da ima indicija kako je Kovačević spremao Kožarevo ubistvo, ali nije bilo dokaza koji bi potkrijepili takve sumnje. Zato je on protjeran u Švedsku gdje, prema navodima tamošnje policije, ima bogat dosije vezan za nasilje i trgovinu narkoticima. Kovačević je, ipak, zahtijevao da ga deportuju u Srbiju.

Tri godine ranije, policija je osujetila pokušaj ubistva Baranina **Luke Đurovića** (Kožar je, kažu, zauzeo njegovo mjesto u barskom podzemlju nakon što je Đurović nastradao u saobraćajnoj nesreći), nakon što je uhapsila **Veselina Pantovića** kod koga je pronađena veća količina eksploziva i neregistrovano oružje. U nedostatku dokaza za pripremano ubistvo, Pantović je osuđen na dvije godine zatvora, „samo“ za falsifikovanje ličnih isprava i nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija. U zatvoru je bio česta meta napada pripadnika Đurovićeve/Kožareve kriminalne grupe kojoj, očito, nije manjkalo dokaza da je utamničeni Nikšićanin želio likvidirati njihovog nekadašnjeg šefa.

Konačno, policija je prije deset godina u jednom stanu u Podgorici uhapsila desetočlanu grupu koja je tu, navodno, pripremala ubistvo Baranina **Veselina Bujića**. Nakon višegodišnjeg sudskog postupka osumnjičeni su pravosnažno oslobođeni, a sada je

aktuelan sudski proces u kome vlasnik stana u kome je uhapšena navodna „kriminalna grupa“ od države traži naknadu za pretrpljenu štetu. Ako nijesmo pomenuli – riječ je o Rožajcu **Safetu Kaliću** koji je, trenutno, zbog profesionalnih obaveza vezan za Njemačku.

Da mediji i NVO poštuju pravila koja pokušava nametnuti Medenica i njeni istomišljenici iz pravosuđa i tužilaštva, o svemu ovome ne bismo znali ništa.

• ŠAD ON
TUŽI DRŽAVU:
Safet
Kalić

naumu da se oteža pristup pravdi onima koji tuže državu.

„Predstavnici Sudskog savjeta stavljaju se u odbranu stavova izvršne vlasti, umjesto da promovišu princip nezavisne sudske vlasti i dostižnosti pravde“, upozoravao je predstavnik NVO KOD **Budislav Minić**. „Takav presedan može biti opasan i po sudstvo i po prava građana“. A Medenica - ni riječi. Možda još nije čula. Kao što joj je trebalo 12 godina da sazna kako

je JNA u Bokotorskom zalivu imala logor za ratne zarobljenike iz dubrovačkog zaleđa. Čula je, kaže, slučajno - kao vrhovni državni tužilac - od hrvatskih kolega, 2003. godine. Ili i ova informacija potpada pod one koje treba izbjegavati, da se ne bi narušio ambijent nesmetanog obavljanja funkcije. Ili još bolje: nekažnjenog.

Zoran RADULOVIĆ

Neprijatelji i izdajnici

Piše: Milena PEROVIĆ-KORAC

O ni su dio opozicije koja nije opozicija vlasti, nego opozicija državi", grozničavo uzvikuje patriota sa TV-a. Liči na repliku iz filma *Balkanski špijun*, al' nije Ilija Čvorović, nego Goran Sekulović, svježe izabrani član Savjeta i autor knjige o Milu Đukanoviću *Premijer pobjedničkog duha*. Stoji kano klisurina na braniku otadžbine ugrožene sa svih strana, i evo sad i od menadžmenta RTCG-a. Uzalud Sekuloviću Andrijana Kadija i Vladan Mićunović pričaju o profesionalizaciji javnog servisa. Neće njega to zavarati. Ne bi ni Iliju. Što bi on reko - *Oni sve rade javno, da ne bi izgledalo tajno*.

Lako je Dušku Markoviću, premijeru poslije *premijera pobjedničkog duha*, da dan kasnije novinarima pojašnjava kako *neće da se miješa u rad Savjeta RTCG-a*. I zašto bi, kad je njegova partija ugurala tamo Sekulića. Da odbrani vlast, pardon državu, od Kadije, Gorana Đurovića i ostalih *neprijatelja* koji zagovaraju transformaciju režimskog servisa u javni servis. Na kom dnevnik ne počinje protokolarnim vijestima o tome s kim su se sve rukovali Marković i Đukanović, a premijeru pobjedničkog duha ne šapću pitanja prije intervjua.

Čudesna je zemlja, domovina naša. Natalitet nam pada a broj neprijatelja raste

Izdajnike ne jure samo Đukanovićevi režimski zaštitari. U Demokratskom frontu su ove sedmice prešli na Prvi svjetski rat. Drugi su apsolvirali. I nije problem što idu unazad. Nego što, rame uz rame sa DPS-om „raskrinkavaju“ neprijatelje i izdajnike u opozicionim redovima. I plagijatore. Šta bi Đukanović više poželio u susret izborima

li raste. Posebno u medijima i civilnom sektoru. I podrivaju, ne patišu. Opoziciji daju prostor, komentarišu presude, a nejakom Đukanović Blažu ne dozvoljavaju da se na miru pripomogne budžetom kako bi gradio hidroelektrane i ugrađivao solarne panele za svoj džep. Pa da ih ne učutkaš.

To je ove sedmice javno poželjela i Vesna Medenica, predsjednica Vrhovnog suda. Prva dama pravosuđa je na konferenciji za novinare hladno trepćući vještačkim trepavicama, valjda da pokaže institucionalnu neutralnost, opomenula medije i civilni sektor da se ne miješaju u nezavisnost sudstva. Teško je, istina, miješati se u nešto čega baš ne možeš reći da ima, ali ne bi bilo zgoreg da predsjednica Vrhovnog suda propiše dodatne smjernice o ispravnom ponašanju medija. Da li da ne pišu ni slova o pravosuđu dok procesi protiv ministara ne zastare, ratni zločinci ne budu oslobođeni, a kritičari vlasti osuđeni na sto godina robije? Ili je dozvoljeno javno hvaliti pravosuđe? Ono, kad oslobode Šarića, *na naslovnu*, pljas - *Svaka čast, pravosuđe!* Oslobađajuća presuda za deportacije: *To, majstori*.

Ima i drugih od strane Medenice nerazriješenih situacija. Da li građaninu koji se novinaru požali da mu sudski proces traje nerazumno dugo, lijepo reći: *Dodite kad to bude pravosnažno. Ako budete živi*.

Izdajnike ne jure samo ovi što ne kriju ljubav prema Đukanoviću. U Demokratskom frontu su ove sedmice prešli na Prvi svjetski rat. Drugi su izgleda apsolvirali – pobratimstvom četnika i partizana. I nije problem što umjesto naprijed idu unazad. Nego što, rame uz rame, s DPS-om „raskrinkavaju“ neprijatelje i izdajnike u opozicionim redovima. I plagijatore. Šta bi Đukanović ljepše poželio u susret lokalnim podgoričkim izborima. A tek što je krenula predizborna kampanja.

Poslije izbora će, kažu upućeni, pasti menadžment RTCG-a. Uzalud evropske prijetnje i „ozbiljna zabrinutost“. Ostaće *fašisti* u medijima i *neprijatelji i izdajnici* u civilnom sektoru i dijelu opozicije. I novi decenijski krug u Đukanovićevoj Crnoj Gori. Teži od prethodnih. Tu Crnu Goru danas i u Briselu zovu – lider u regionu. Bez obzira na zabrinutost zbog toga što je DPS silom preuzeo Savjet RTCG-a, što institucije nijesu prstom mrdnule da riješe brojne napade na novinare, što još ne znamo ko je ubio Duška Jovanovića...

U čutkivanje neposlušnih biće sve otvorenije i brutalnije. Ovo su dani oholosti režima, nemoći društva i akumulacije prigušenog bijesa. Jednom će taj bijes vrisnuti. Pitanje je samo hoće li biti usmjeren prema demokratskim sistemskim promjenama ili će voditi u novu autodestrukciju Crne Gore. To zavisi od građana, cijelog društva, ne samo od službene opozicije. Nije sve izgubljeno - niko nikad nije ubio nadu, ljudima koji odbijaju da budu srećni robovi. Neće ni u Zarobljenoj.

Svi presuđuju, a Univerzitet ćuti

NVO Centar za akademski integritet optužila je lidera Demokrata **Aleksu Bečića** da je plagirao magistarski rad. Izvršni direktor ove NVO **Mitar Đukanović** izjavio je da je gotovo polovina magistarskog rada Bečića plagijat.

To je utvrđeno uz pomoć softvera *Turnitin* u sklopu pilot istraživanja autentičnosti akademskih radova, pojasnio je. Pored Bečićevog, provjereni su i radovi ministra zdravlja **Kenana Hrapovića**, ministara prosvjete **Damira Šehovića**, ministara odbrane **Predraga Boškovića** i profesora Univerziteta Mediteran **Janka Radulovića**.

Đukanović za *Monitor* objašnjava da se radi o softveru koji je u svijetu

Pored zakonskih, UCG ima i tehničke kapacitete da se uhvati u koštac sa plagijatima. Ipak, o optužbama Centra za akademski integritet da je lider demokrata Aleksa Bečić plagirao magistarski rad, Univerzitet- ćuti. Ostavljajući tako, slučajno ili ne, da se optužbe za plagiranje koriste za političke ratove i diskreditacije

najčešće korišten za detekciju plagijata, te da kod provjere ostalih radova nije bilo dokaza da se radi o plagijatima.

Demokrate su odgovorile da se radi o političkoj podvali Demokratskog fronta (DF) i Demokratske partije socijalista (DPS). Apostrofirajući

tajming kada je tek osnovana NVO plasirala istraživanje u javnost - uoči lokalnih izbora u Podgorici.

Sa univerzitetske i političke arene krenulo se u sudsku. *Centar za akademski integritet* podnio je krivičnu prijavu protiv Bečića zbog plagijata, dok su Demokrate najavile

Mitar Đukanović za *Monitor* tvrdi da se radi o softveru koji je u svijetu najčešće korišten za detekciju plagijata, te da kod provjere ostalih radova nije bilo dokaza da se radi o plagijatima

da će odgovoriti kontraprijavom protiv Đukanovića, koji je kako tvrde aktivista DF-a, i **Fede Pavlovića**, menadžera kampanje DF-a, jer su „formirali organizovanu kriminalnu grupu koju čini više lica iz DF-a i DPS-a, sa ciljem protivpravnog uticaja na volju birača uoči lokalnih izbora”.

Bečić je pisao vrhovnom državnom tužiocu **Ivici Stankoviću**, tražeći da, u ovom slučaju, reaguje država. Iz Osnovnog državnog tužilaštva su saopštili da je formiran predmet i da je u fazi izviđaja.

Magistarsku disertaciju, pod nazivom *Uticaj tržišta kapitala na korporativno upravljanje u Crnoj Gori*, Aleksa Bečić je odbranio u martu 2014. pred komisijom koju su činili **prof. dr Milan Lakićević**,

prof. dr Anđelko Lojpur i **prof. dr Slobodan Lakić**. Disertacija je ocijenjena ocjenom 10/10, čime je Bečić stekao zvanje magistra ekonomskih nauka.

Profesor **Milan Lakićević**, Bečićev mentor, osporio je tvrdnje da se radi o plagijatu: „Sve obaveze je završavao kako treba. Rad je javan i imao je dobru odbranu. Univerzitet nije poligon za političke obračune. Uvažavam sve što NVO sektor radi, ali mislim da je kolega Bečić sve citate, uz navođene izvora, jasno naveo”.

Demokrate su pozvale Centar za građansko obrazovanje (CGO), koji godinama prati problematiku plagijata, da nepristrasno utvrdi sve činjenice u vezi sa ovim slučajem. Iz CGO-a su ukazali da je to što je Bečić dostavio na uvid javnosti kompletnu magistrarsku disertaciju i pozvao UCG da se odredi u vezi sa

tim, bitno drugačiji pristup od onog koji se dešavao u ranijim slučajevima sumnje u plagijat.

Saradnica u CGO Mira Popović je ocijenila da, po svemu onome što su imali prilike da vide od predstavljenih dokaza, magistrarska teza Alekse Bečića nije plagijat.

Iz CGO-a su kao najcjelishodnije ocijenili da Ekonomski fakultet formira komisiju koja bi utvrdila

smo, uz propratnu dokumentaciju, dostavili zahtjev za formiranje stručne komisije koja bi se izjasnila o ovom problemu. Zato me, lično, čudi saopštenje UCG kojim ovaj slučaj prepuštaju nadležnom organu - koliko se meni čini, upravo je UCG jedan od nadležnih organa u slučaju Bečićevog plagijata”.

Sve strane čekaju odgovor UCG, ali nadležni, za sada, čute.

• TVRDI DA SE RADI O POLITIČKOJ PODMETAČINI: Aleksa Bečić

istinu u ovom slučaju.

Na *Monitorovo* pitanje da li će formirati komisiju koja bi riješila dileme oko ptužbi da je magistrarski rad Alekse Bečića plagijat, sa Ekonomskog nijesmo dobili odgovor.

Objavili su javno saopštenje u kome - najoštrije osuđuju svaki vid plagijarizma u nauci: „Kako reputacija Ekonomskog fakulteta ne bi bila dovedena u pitanje, zbog slučajne ili namjerne neupućenosti u akademske principe i standarde, ograđujemo se od davanja bilo kakvih ocjena, do donošenja konačnih odluka nadležnih organa”. O komisiji ni riječi, a nema ni pojašnjenja ko je nadležan, tužilaštvo ili UCG.

Đukanović očekuje da UCG reaguje u skladu sa svojim Etičkim kodeksom, koji jasno propisuje kakvi su odgovarajući postupci u ovakvim slučajevima: „Sudu časti

Monitor je Rektoratu uputio pitanja da li će ispitati Bečićev magistrarski rad. Odgovore nijesmo dobili. Obaviješteni smo da će tek krajem nedjelje UCG izdati javno saopštenje.

Da UCG doprinosi svojim nečinjenjem ovoj aferi, jer je ne bi ni bilo da je Univerzitet odmah zauzeo stav i dao svoju ocjenu magistrarske teze Alekse Bečića, kaže za *Monitor* Mira Popović.

„Univerzitet Crne Gore odbija da se bavi bilo kojim suštinskim problemom, a posebno onim pitanjima koja su u korpusu akademskog integriteta. Upravo rukovodstva UCG nose najvišu odgovornost za kontinuirano urušavanje kvaliteta na UCG i neprocesiranje svih vidova ponašanja koje nije u skladu sa zakonskim i podzakonskim tekstovima, kao i Etičkim kodeksom”, dodaje ona.

Pored zakonskih, UCG ima i tehničke kapacitete da se uhvati u koštac sa plagijatima. Podsjetimo da je Ministarstvo prosvjete jula prošle godine oko 30.000 eura platilo softver za otkrivanje plagijata za potrebe državnog i privatnih univerziteta. Iako je plaćeno za dvije godine korišćenja, tek prije desetak dana Senat UCG je doni pravilnik o njegovom korišćenju.

Pitali smo Rektorat i da li je softver *Ithenticate* korišten tokom protekle godine. Koliko je radova provjereno i da li je bilo plagijata? Bez odgovora.

Prema ranijim informacijama, tokom prethodne godine provjereno više od 2.000 radova sa državnog Univerziteta. No, javnost je ostala uskraćena za saznanje da li je i koliko plagijata pronađeno.

Zahvaljujući tajnovitosti UCG, još njesu razjašnjenje sumnje u sporni naučni rad bivše ministarke nauke **Sanje Vlahović**, koja je sada ambasadorica u Rimu, kao i sporenja oko doktorskog rada dekana Pravnog fakulteta **Velimira Rakočevića**. Ranija upozorenja medija i NVO sektora da bi trebalo provjeriti magistarske i doktorske radove pojedinih javnih funkcionera ili članova njihovih familija najčešće su pominjani bivši šef policije **Veselin Veljović**, kao i premijerov brat **Aco Đukanović**, zaboravljena su.

„Softveri koji su potrebni UCG jesu prilično skupi ali su neophodni kako bi se preveniralo plagiranje. Zato nema opravdanja da je UCG praktično izgubio jednu godinu u kojoj je imao plaćeno pravo na korišćenje softvera a koji nije stavio u punu funkciju. Nema opravdanja

ni što je trebalo skoro godina da prođe da Senat usvoji pravila za korišćenje softvera. I konačno, nema opravdanja što javnost ne zna koliko se provjera izvršilo i što su bili nalazi. To je neodgovorno i nedopustivo, ali, nažalost nije iznenađujuće kad je u pitanju UCG”, kaže Popović.

Do sada je enigma riješena jedino u slučaju člana Glavnog odbora DPS-a **Milana Babovića**. Privredni sud je, po privatnoj tužbi, utvrdio da je djelove magistarskog rada prepisao iz rada **Petra Martinovića**.

Na inicijativu CGO-a Vlada je prije skoro godinu dana usvojila izmjene i dopune Krivičnog zakonika kojima je plagijat prepoznat kao krivično djelo. Međutim, za sada nema informacija o podizanju optužnica. „Činjenica da postoji ova odredba u Krivičnom zakoniku je važna

ne samo za represiju, već i možda još važnija za prevenciju. Nepostojanje provjera ne znači i nepostojanje plagijata”, kaže Popović.

Tako oko plagijata imamo podijeljenu odgovornost – malo tužilaštvo, malo UCG. Pa rezultata nema.

Za kon o visokom obrazovanju u članu 78 jasno predviđa da ukoliko nadležni organ utvrdi da je autorizovani

rad plagijat, on se smatra ništavnim, kao i ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice koje se koristi plagijatom steklo na osnovu takvog rada.

A kako nadležni ne rade svoj posao, optužbe za plagijat dobro dođu za političku i drugu diskreditaciju.

Predrag NIKOLIĆ

Saradnica u CGO Mira Popović ocijenila je da po svemu onome što su imali prilike da vide od predstavljenih dokaza, magistarska teza **Alekse Bečića** nije plagijat. Ona za Monitor kaže da UCG doprinosi svojim nečinjenjem ovoj aferi, jer čuti

LOVČEN BANKA^{AD}

Stambeni kredit **sa 12 mjeseci grejs perioda**

- do €150.000
- NKS od 3,75% (fiksna)
- EKS od 3,96%
- rok otplate do 240 mjeseci

Reprezentativni primjer: Ukupan iznos kredita: 60.000 € / Rok otplate: 180 mjeseci / Nominalna kamatna stopa: 3,75% (fiksna) / Efektivna kamatna stopa: 3,96% / Adminsitrativna naknada: do 1% ukupnog iznosa kredita / Anuitet: 477,12 € / Ukupan iznos koji potrošač treba da plati: 80.156,25 € / Ukupni troškovi za potrošača. 20.156,25 €*

*Ukupni troškovi predstavljaju zbir kamata za cijeli period trajanja kredita, administrativne naknadu (do 1% ukupnog iznosa kredita), naknade za mjenicu (2€), upita u Kreditni biro CBCG (3,5€). U obračun EKS, obračun ukupnih troškova i ukupnog duga nije uključen trošak za pribavljanje lista nepokretnosti, premije osiguranja i procjene nekretnine, koji će biti uključen u konačan obračun.

Putuj, Evropo

Bitka za RTCG nastavljena je na ovonedjeljnoj sjednici Savjeta te medijske kuće. Ishod je gotovo izvjestan imajući u vidu da je vladajuća partija već preuzela ovo tijelo. Do uspostavljanja ponovne pune kontrole DPS-a nad nekadašnjom državnom televizijom, ostalo je da novi Savjet smijeni nepodobni menadžment – generalnu direktoricu **Andrijanu Kadiju** i direktora RTCG **Vladana Mićunovića**. Sve ide ka tome.

Očekivalo se da bi se to moglo desiti na posljednjoj sjednici, na kojoj se raspravljalo o cjelokupnom radu menadžmenta i to kroz analizu rada marketinga, projekata, ugovora... To se nije desilo. Ali je postalo potpuno očito da novi članovi Savjeta nijesu slučajno izabrani, nakon što su nezakonito razriješeni oni koji nisu bili po vilji vlastima.

Goran Sekulović, koji je u Savjet ušao umjesto **Gorana Đurovića**, optužio je Kadiju i Mićunovića da su opozicija državi i da vode specijalni rat protiv Savjeta. „Oni su dio opozicije koja nije opozicija vlasti, nego opozicija državi. Oni su na tasu vage antidržavne koalicije”, kazao je Sekulović tokom rasprave o rezultatima menadžmenta. Nakon toga Andrijana Kadija je uzvratila sa – „Sram vas bilo” i napustila nakratko sjednicu. Sekulović je dodatno optužio Kadiju da je njen rad „nemoralan, korumpiran i neprofesionalan iako je njeno opravdanje da radi po zakonu”.

Vladan Mićunović, direktor RTCG za *Monitor* kaže da je njegov dominantan osjećaj na sjednicama Savjeta u novom sastavu da se nalazi „na višerasovnom

Uzalud i opomene iz Brisela. DPS gura svoje. Sad u Savjetu RTCG ljubitelji premijera pobjedničkog duha prebrajaju patriotska zrnca. Odustati neće. Ako ih prije sloma Javnog servisa ne zaustavimo. Micanjem s vlasti

Vladan Mićunović, direktor RTCG, za *Monitor* kaže da je njegov dominantan osjećaj na sjednicama Savjeta u novom sastavu da se nalazi „na višerasovnom isljeđivanju, u nekom političkom procesu”. Vjeruje, kaže, da se to namjerno radi, kako bi natjerali njega i Andrijanu Kadiju da se povuku. „Ovom prilikom ponavljam da im to neću priuštiti. Dok budem direktor, uređivačka politika biće kreirana isključivo u Televiziji Crne Gore”

isljeđivanju, u nekom političkom procesu”. To ranije nije bio slučaj, napominje. „Uprkos velikim, često nepremostivim razlikama, članovi

prethodnog Savjeta uspijevali su – kako-tako, da održe nivo dijaloga, vodeći računa o interesima Javnog servisa”.

Sada je mnogo toga drugačije. „Generalna direktorica RTCG i ja smo izloženi ogromnom, kreiranom pritisku, što se moglo vidjeti i na posljednjoj sjednici Savjeta, gdje su se više puta čule opasne i prijeteće ocjene. Siguran sam da neki članovi Savjeta to namjerno rade, vjerovatno računajući da će nas izdati strpljenje, da će nas izbaciti iz takta i tako natjerati da se povučemo. Ali, i ovom prilikom ponavljam da im to neću priuštiti. Dok budem direktor, uređivačka politika biće kreirana isključivo u Televiziji Crne Gore“, poručuje Mićunović.

Sekulović je, ne manje bitno, čuven kao autor romana o višedecenijskom crnogorskom premijeru Milu Đukanoviću pod nazivom *Premijer pobjedničkog duha*. Dokažani patriota. Mjesto smijenjenog reditelja **Nikole Vukčevića**, u Savjetu je popunio Igor Jovetić. On dolazi sa privatnog Univerziteta u vlasništvu premijera Đukanovića. Ubrzo je izabran za predsjednika Savjeta, što je ranije bio **Vladimir Pavićević**. Inače Pavićevićeva inicijativa da Savjet na ovoj sjednici zauzme stav o tome mogu li članovi ovog tijela prisustvovati političkim skupovima – nije prošla (vidi boks).

Ikonačno, umjesto **Ivana Mitrovića** koji je u međvremenu podnio ostavku, izabran je **Slobodan Pajović**, donedavni funkcioner DPS-a. Zbog toga su eksperti Savjeta Evrope u najnovijoj

analizi ovdašnje medijske scene preporučili da se prilikom izmjena medijskih zakona razmisli o

• **DOKAZANI
PATRIOTA :**
**Goran
Sekulović**

rješenju da u Savjet RTCG, ali i Savjet Agencije za elektronske medije (AEM) ne mogu ući svježi politički funkcioneri, već da mora postojati neko vrijeme njihovog „mirovanja“ od politike.

No, da zakoni nijesu brana vladajućoj partiji kad naumi da osvoji vlast, odavno znamo. Prema ocjenama Akcije za ljudska prava, ali i domaćih sudova, smjena Đurovića i Vukčevića bila je nezakonita. Uzalud. Podsjećanja radi, njih dvojica razriješeni su sinhronizovanom akcijom Agencije za sprečavanje korupcije (ASK) na čijem je čelu **Sreten Radonjić**, prijatelj premijera **Duška Markovića**, i Administrativnog odbora parlamenta koji čini vladajuća većina, na čelu sa **Luidom**

Škreljom, poslanikom DPS-a. Nedavno priupitan da saopšti kada će pokrenuti postupke protiv ostalih

članova Savjeta, za koje je ASK ustvrdila da su prekršili Zakon o sprečavanju korupcije, Škrelja je odgovorio da će i to doći na red. Očito mu se ne žuri kao što je to bio slučaj sa Đurovićem i Vukčevićem, kada je sve sprovedeno hitno, i bez čekanja izjašnjenja suda.

Tea Gorjanc-Prelević je pojasnila za *Monitor* da su razrešenja morala biti sprovedena prema Zakonu o RTCG, po kom su članovi Savjeta i birani. To stanovište potvrdio je i sud. Uzalud.

Da je na RTCG izvršen politički pritisak niko ne spori. Posebno nakon najnovijeg Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2018. godinu u kom se navodi da EK izražava ozbiljnu zabrinutost zbog pritisa na RTCG i AEM. Da pritisak postoji, nije sporio čak ni potpredsjednik Vlade **Zoran Pažin** na prezentovanju izvještaja. On je međutim pokušao da predstavi stvari tako da na RTCG pritisak vrši i opozicija, pozivajući se na analizu JUFREX-a.

Goran Đurović, koji je nakon smjene postao direktor novoosnovnog *Media centra*, saopštio je da je Pažin citirao netačan navod te analize, kako bi

Konvencije DPS-a ne smetaju

Bivši predsjednik Savjeta Vladimir Pavićević predložio je da Savjet zauzme stav o tome da li njegovi članovi mogu da prisustvuju konvencijama političkih partija. Taj je njegov predlog odbijen. Pavićević, **Milan Radović** i **Perko Vukotić** bili su za, Slobodan Pajović i Sekulović protiv, a **Ivan Jovetić**, **Igor Tomić** i **Dragana Tripković** - uzdržani.

Predlog je uslijedio nakon što je član Savjeta **Mimo Drašković** prisustvovao promotivnom skupu Mila Đukanovića u Bijelom Polju. Drašković je inače i inicirao smjenu Pavićevića.

SRĐAN PERIĆ, ORGANIZACIJA KOD

Evropska komisija nije jedina koja je konstatovala loše stanje kada su medijske slobode u pitanju. Prema ove sedmice objavljenom izvještaju *Reportera bez granica* Crna Gora je napredovala za tri mjesta u odnosu na prošlu godinu, ali se i dalje nalazi među zemljama sa „problematičnom” slobodom medija, na 103. mjestu. U regionu od nas je gora samo Makedonija

ublažio kritike EK. Đurović je ranije optužio Pažina da stoji iza cijele operacije preuzimanja kontrole DPS-a nad Savjetom.

Evropska komisija nije jedina konstatovala loše stanje kada su medijske slobode ovdje u pitanju. Prema, ove sedmice objavljenom, izvještaju *Reportera bez granica* Crna Gora je napredovala za tri mjesta u odnosu na prošlu godinu, ali se i dalje nalazi među zemljama sa „problematičnom” slobodom medija. Na 103. je mjestu. U regionu od nas je gora samo Makedonija, koja je na 109. poziciji. Slovenija je na 32. mjestu, BiH na 62, Srbija na 76, Hrvatska na 69, Albanija na 75, a Kosovo na 78. mjestu.

Reporteri bez granica su takođe krajem prošle godine reagovali zbog političkog pritiska DPS-a na RTCG. Razrešenja u Savjetu pominju se i u najnovijem izvještaju *Stejt departmenta* o ljudskim pravima.

Uzalud opomene sa međunarodnih adresa. DPS gura svoje. Sad u Savjetu RTCG ljubitelji premijera pobjedničkog duha prebrajaju patriotska zrnca. Odustati neće. Ako ih prije sloma javnog servisa ne zaustavimo. Micanjem s vlasti.

Milena PEROVIĆ-KORAĆ

Borba za normalan život

MONITOR: *Gdje je 5,8 miliona eura koji su posljednjih 10 godina naplaćeni pensionerima na osnovu članarine, zašto je u Telekomu ostalo bez posla skoro 600 radnika, kako to da Crna Gora ima preko 3.700 službenih automobila, a Njemačka sa 82 miliona stanovnika oko 1.000 državnih automobila, dok Švedska sa 10 miliona tek desetak... Samo su neka od pitanja koje je organizacija KOD postavila i analizirala preko društvenih mreža. Kažite nam nešto o ovoj organizaciji, ko je sačinjava, koji su vam ciljevi?*

PERIĆ: Organizacija KOD predstavlja reakciju na stvarnost. Dominatno je čine mladi ljudi, u postavci gdje nema „nepogrešivog vođe”, gdje je jedini lider - primjer.

Borba koju je KOD započeo je velika i izvjesno je da će biti duga. Ona je svakodnevna, tiče se slobode i, kazano riječima jednog mlađeg kolege iz organizacije, ona se odnosi na pravo građanina da mu niko ne zavlaci ruku u novčanik, da mu telekomunikaciona kuća ne može mijenjati korisnički ugovor bez njegovog potpisa, da računima za električnu energiju ne plaća energetske tajkune, da se mimo svakog rezona ne otežava rad malim privrednicima...

Čvrsto vjerujem da se ljudi rađaju slobodni, da imaju pravo da žive slobodno i da budu jednaki u pravima. Francuzi su to savladali 1789, mi 229 godina kasnije - nismo. Za to se valja izboriti

Bitno je i da se ne ostane samo na problemima. Cilj je da se daju rješenja kako bi se uvidjelo da normalan život nije nešto nedostižno i da za to nisu potrebna stoljeća.

Ako bih morao da u jednoj rečenici dam *credo* Organizacije KOD to bih učinio ovako: *normalan život zavisi samo od nas i za to se moramo izboriti.*

Da budem sasvim ličan, prija mi da budem dio kruga slobodnih ljudi koji smisleno promišljaju. Nastojim da, koliko mogu i umijem, doprinesem radu organizacije i da, uz nekoliko starijih kolega koji imaju veliko profesionalno i životno iskustvo, budem dio međugeneracijskog transfera znanja i iskustva - toliko potrebnog a toliko rijetkog u Crnoj Gori - ka mladim ljudima koji čine jezgro Organizacije KOD.

MONITOR: *Kakva je sudbina*

Crna Gora je kao zajednica u velikom problemu. U posljednjih 25 godina je 140.000 ljudi napustilo zemlju, 78,5% zaposlenih ima platu manju od 500 €, ne prima je redovno ili se na nju ne uplaćuju porezi i doprinosi, institucije su neefikasne, mala privreda blokirana brojnim biznis barijerama...

Vaše prijave ASK-u za konflikt interesa u slučaju „Prokletije” - kada su firme tadašnjeg premijera Mila Đukanovića i njegovog brata Aca Đukanovića radile plan Prokletija za Vladu, kao i u slučaju kada je Đukanović kao premijer potpisao odluku o dodjeli koncesije firmi svog sina Blaža Đukanovića?

PERIĆ: „Slučaj PPPN NP Prokletije” i „Slučaj male hidroelektrane Bistrica” su zapravo dva odvojena zahtjeva za utvrđivanje postojanja konflikta interesa koje smo Agenciji za sprječavanje korupcije (ASK) podnijeli kolega Budislav

Minić i ja.

U najkraćem, postavili smo tri pitanja čiji bi sažetak izgledao ovako: (I) Da li je konflikt interesa kada Vlada da premijerovom sinu koncesiju za malu hidrocentralu? (II) Da li Vlada smije dodijeliti posao firmi premijerovog brata koja će u tom poslu angažovati firmu baš tog premijera? (III) Da li se premijer nakon isteka funkcije smije zaposliti u firmi iz prethodnog pitanja, a da pritom nije prošlo dvije godine?

Od Agencije smo dobili odričan odgovor na sva tri pitanja. Obrazloženje u sažetku: (I) Vlada nije

dala premijerovom sinu koncesiju, već je to učinilo Ministarstvo, (II) ASK je nenadležan za poslove prije 1. januara 2016. godine i (III) kada se zaposlio u svojoj firmi koja je radila za bratovu kompaniju, a koju je angažovala Vlada preko resornog Ministarstva, bivši premijer nije ostvarivao korist iz posla čiju je izradu pokrenuo organ vlasti u kojem je bio javni funkcioner.

Mislim da ovome ne treba poseban komentar.

Postupak je trenutno pred Upravnim sudom Crne Gore.

MONITOR: Pisanje o poslovima njegovog sina, ponovoizabrani predsjednik Đukanović, je tokom kampanje, okarakterisao kao fašizam. Kako to tumačite?

PERIĆ: Uopšte se ne bih osvrtao na to. Nas je zanimalo da li je nešto konflikt interesa ili ne.

Mnogo je bitnije od toga da razumijemo da su razvijena društva postajala takvima onda kada se ustanovila praksa da ljudi sa najviše političke moći podnose račune građanima, a ne obratno. To je model modernog, efikasnog i razvijenog društva.

Čvrsto vjerujem da se ljudi rađaju slobodni, da imaju pravo da žive slobodno i da budu jednaki u pravima. Francuzi su to savladali 1789, mi 229 godina kasnije - nismo. Za to se valja izboriti. To su te *zapadne vrijednosti* koje su nam potrebne kako bismo postali zajednica u kojoj pojedinac slobodno može ostvariti svoje potencijale.

MONITOR: A kako ocjenjujete najnoviju pobjedu predsjednika DPS-a na predsjedničkim izborima?

PERIĆ: Možda bi bilo životnije pitanje šta će DPS raditi sa tom

pobjedom? Biti u poziciji da koristi poluge vlasti kako bi obezbijedio što više glasova za naredne izbore, dok većina građana treba da preživi sa 2 € dnevno, ili dok je na biru 50.000 ljudi?

Pazite, kada pobijedite na izborima, za društvo bi bilo zdravo da se zna šta ste namjerili učiniti sa osvojenom političkom moći i da vas prema tome građani vrednuju na narednim izborima. Mi tu praksu naprosto nemamo. Bitno je osvojiti vlast pošto-poto, a onda se usput nalaze razlozi i opravdanja zašto je to nužno i zašto bi se u suprotnom dogodile društvene kataklizme. To nužno ne znači da opasnosti u političkim dešavanjima ne može biti, ali zajednica će postajati otpornija, a time i funkcionalnija kada prebrodi te izazove i kada u svoj život uključi što više građana.

Čini se da nismo mnogo naučili iz nekih istorijskih epizoda koje su nas uvodile u kolektivne traume čije posljedice i danas živimo. Dugogodišnji kralj koji ne uviđa da će se narodna sirotinja preliti na kraj gdje je za zajednicu najbolnije, masovni odlazak mladih ljudi u pečalbu, dodjeljivanje poslova ljudima bliskim dvoru, politička

ostraćenost... Ovo je Crna Gora vidjela prije nešto više od jednog vijeka.

Uzgred, zanimljivo je da je kao plod predsjedničkih izbora naš jezik političke korektnosti dobio još jedan eufemizam: *institucionalna prednost kandidata DPS-a*.

MONITOR: *Kolike su, nakon poraza na predsjedničkim izborima, šanse opozicije da preuzme vlast u Podgorici? Prošlo je dosta od kada ste napustili aktivnu politiku. Kako Vam izgleda politička arena? Ima li ikakvog napretka?*

PERIĆ: Politika je utakmica u kojoj svaki učesnik ima šansu. Mislim da opozicija ima realnu priliku da pobijedi na izborima u Podgorici. No, ne bi bilo prvi put da se ispusti prednost, tako da želi li uspjeh u Glavnom gradu, opozicija mora pokazati ozbiljnost i veliki rad. S druge strane, DPS-u u jedra duvaju dvije činjenice: rezultati predsjedničkih izbora i obračuni u opoziciji koji vremenom postaju sve oštriji.

Kada govorimo o pozitivnim trendovima: pojavilo se nekoliko zanimljivih lica, ljudi su ozbiljnije shvatili uticaj društvenih mreža, više

se radi na terenu, neke iluzije poput one o bezgrešnim političarima su raspršene, ali ukupno uzev, tapkamo u mjestu dok se državni resuri tope.

Napredak se uvijek može pronaći u nekim detaljima, ali je problem što ga mi ne pronalazimo u cjelini.

Međutim, nedostaje nova ideja, suštinski emancipatorska, koja bi bila superiornija u odnosu na postojeće postavke i iza koje bi oni koji je predvode stali bez ostatka i uskostranačkog kalkulusa.

MONITOR: *Vidi li se nekakav napredak mimo politike, s obzirom na to da Vaša organizacija tretira široke društvene teme – obrazovanje, zdravstvo...?*

PERIĆ: Crna Gora je kao zajednica u velikom problemu. U posljednjih 25 godina je 140.000 ljudi napustilo zemlju, 78,5% zaposlenih ima platu manju od 500 €, ne prima je redovno ili se na nju ne uplaćuju porezi i doprinosi, institucije su neefikasne, mala privreda blokirana brojnim biznis barijerama, uopšteno - ekonomija umrtvljena, politička diskriminacija izuzetno izražena, intelektualni potencijal pasiviziran... Sve u svemu, podijeljeno društvo koje samim tim ne može biti ni efikasno.

Svakako da možemo naći dobre primjere u kulturi, sportu, privredi... ali govorimo o izuzecima – ne o pravilu. Opet, čak i kada imamo izuzetne primjere pregalaštva i hrabrosti mi ih ne promovišemo. Cijenim da mediji tu nose posebnu odgovornost.

Nalazimo se u začaranom krugu u kome bi valjalo da intelektualci budu oni koji drže ključeve za otvaranje zatvorenih vrata. Međutim, to nije slučaj i zato su procesi toliko spori, dok mnogi i nazaduju. Kada sazri spoznaja da zajednica postaje kvalitetnija, onda kada je većem broju ljudi stalo do nje, tada ćemo se brže kretati ka nečem što bi se moglo nazvati civilizacijskim napretkom.

Do tada, vrtjećemo se u istom krugu bez kraja i početka. To može biti drugačije, a to zavisi od svakog od nas.

Predrag NIKOLIĆ

Zapad

SAD i EU

Piše: Milan POPOVIĆ

Svoju slavu *Propast Zapada*, veliki nemački filozof Oswald Špengler objavio je pre tačno sto godina, 1918. Jedan drugi veliki mislilac, naš savremenik, američki sociolog, Imanuel Volerstin, u tekstu pod naslovom *Does the Western World Still Exist?*, 2003, u zaključku je rezimirao kako Zapad kao geopolitički entitet, dominantan u svetu u poslednjih pola milenijuma, još uvek nije potpuno iščezao, ali jeste veoma, čak terminalno oslabljen.

Začeće i rađanje, uspon, kulminacija, opadanje i kraj, ili, matematički, parabola, univerzalna je putanja svega ljudskog, pa i kosmičkog, od kada je sveta i veka. Zbog toga i opadanje Zapada, kao skandal mogu da dožive, samo oni koji su nezreli. Nasilje pomoću kojeg pokušavaju da zaustave ono što je nezaustavljivo, po pravilu je kontraproduktivno, samo ubrzava i poskupljuje kraj. U tom pogledu, dovoljno je uporediti opadanje dva poslednja hegemoni, Ujedinjenog kraljevstva (UK) i SAD.

UK je u prvoj polovini dvadesetog veka dalo primer relativno racionalnog i dostojanstvenog povlačenja, i to kako kada je reč o odnosu prema novom hegemonu, SAD, tako i kada je reč o odnosu prema sopstvenom kolonijalnom nasleđu, Indiji i ostalom. Opadanje novog hegemoni, SAD, od 1968, poraza u Vijetnamu u Tet ofanzivi, i 2001, napada Al Kaide na Njujork i Vašington, do današnjeg dana, ostalo je krajnje kontradiktorno i nerazrešeno.

Najpre je unilateralni i beskonačni „rat protiv terora“ dve uzastopne administracije Džordža Buša Mlađeg, 2000-2008, označio zaslepljeno, ali kontraproduktivno odbijanje suočavanja sa realnošću. Zatim su dve administracije njegovog naslednika Baraka Obame, 2008-2016, označile dobar i neophodan početak tog suočavanja. Jedan dugoročni, strateški izveštaj mitske CIA-e iz tog vremena, bio je kao da ga je napisao

sam Imanuel Volerstin. I, taman kada su umni i razumni u toj zemlji i širom sveta skoro odahnuli, došao je Donald Tramp. Sa nerazumnom, nemogućom i opasnom kombinacijom, starog-novog izolacionizma i starog-novog militarizma, „America To Be First Again“.

Zbog toga su ne samo SAD, nego i njihov vojni produžetak, NATO, i Zapad u celini, danas u svom najgorem i najopasnijem stanju ikada. Dve dodatne činjenice ovo stanje čine još težim i ozbiljnijim. Prvo, činjenica da ovo stanje nije nimalo slučajno, kratkotrajno i konjunktorno, nego, naprotiv, krajnje zakonito, dugotrajno i strukturno, otrovni plod onog istog „ekstremnog centra“ Tarika Alija, o kojem je u ovoj seriji *Altervizije* već bilo dosta reči. I drugo, činjenica da eventualno produžavanje iracionalnog i nasilnog trampizma u SAD, i sličnih ponašanja širom sveta, nakon otkrića nuklearnog oružja 1945, po prvi put u istoriji, može biti ne samo iracionalno i nasilno, nego i sveuništavajuće, apokaliptičko.

Sve je u svom vremenu. Tako i članstvo male Crne Gore u velikom NATO 2017. Hemija vlasti. Nacionalne i međunarodne. Spoj najgore, korumpirane i mafijaške vlasti DPS, i najgoreg, trampovskog i jastrebovskog NATO/SAD.

Isto je i sa „vrednostima“. Kada o njima govore predsednik SAD Donald Tramp i premijer Crne Gore Duško Marković (da baš ova dvojica koji su se onako „ravnopravno“ susreli na onom samitu), tada je to samo po sebi indikativno. Ipak, istorije radi, podsetimo, realne vrednosti Zapada, u poslednjih pola milenijuma, istorijski su se manifestovale kao krajnje kontradiktorne, džekilihajdovske, sa najvišim vrhovima humanizma, ali i sa najmračnijim mrakovima varvarstva. Tek nakon ovog podsećanja, postaje do kraja jasno: onaj „ravnopravni“ susret, kao i ono naše članstvo, na žalost, deo je ovog drugog, a ne onog prvog.

Iz geta u armirače

Lijepa je Crna Gora. Raj na zemlji, kaže se. U tom raju, međutim, odavno se nazire, uživaće tanak sloj dobitnika tranzicije, za ostale su rezervisani uslužni i slični poslovi. „Naša će djeca biti slabo plaćene sluge njihove djece”, nekada je zvučalo kao pesimistična prognoza. Stvar se polako uvodi u regule. Ako živiš u siromašnijem naselju, nećeš se miješati sa onima koji žive u bogatijem. Sjedi će si. Svako dijete slobodno može da mašta o tome da postane arhitekta, ali država će ga podsticati da postane građevinski radnik. Fali tih armirača.

Ovih dana je počeo upis prvaka. Ministarstvo prosvjete izdalo je prigodno saoštenje i poželjelo budućim prvacima srećno i uspješno školovanje. Napomenuli su da od ove godine važi teritorijalni princip, što znači da će se za svaku školu odrediti pripadajuća naselja/ulice. Spiskove „pripadajućih” ulica i naselja škole imaju obavezu da istaknu na vidnim mjestima, i na svojim sajtovima.

„Svrha teritorijalnog principa je prije svega da se djeci koja žive u blizini škole omogući upis u tu ustanovu”, precizirali su iz ministarstva.

Zvuči kao briga o djeci, zapravo je riječ o dugogodišnjoj nebrizi. Problem je najizraženiji u Podgorici: godinama se grade nizovi zgrada, niču čitava naselja u kojima nema ni vrtića ni škola. Zbog toga se, na primjer, prošle godine dešavalo da u škole „Štampar Makarije” i „Radojica Perović” u Bloku pet i Tološima, nijesu mogla da se upišu djeca koja žive u susjednim zgradama jer su sva mjesta već tokom prva dva tri dana upisa bila popunjena.

Socijalna je ovo država, ali neki su gubitnici neki dobitnici. Dobitnici žive u „elitnim” naseljima, djeca im se upisuju u već opjevana VIP odjeljenja gdje uče prva slova sa drugovima i drugaricama čije su tate i mame takođe ministri, direktori, doktori i ostale viđene ličnosti. Ostalima pripada - ostalo

Roditelji su se bunili, pa su školske uprave pokušavale da opravdaju upisnu politiku time da su upisivali djecu na osnovu spiskova djece koja su išla u vrtiće u tim naseljima. Vidjelo se da baš ne valja, pa je ministarstvo uzelo stvar u svoje ruke i smislilo „teritorijalni princip”.

Nije lako pretraživanjem po internetu pronaći spiskove ulica iz kojih će djeca moći da budu upisana u koju osnovnu školu. Za veliki dio škola ih nema. Tamo gdje spiskovi postoje, preostaje vam samo da se zgranete. U školu „21 maj”, recimo, mogu da se upišu djeca koja žive na lijevoj strani Bulevara Petra Četkovića, ali ne i ona sa desne strane. Ako djetetu najbolji drug živi preko ulice i baš su zamislili da sjede u istoj klupi - neće moći.

Socijalna je ovo država, ali, objašnjeno nam je odavno, neki su gubitnici neki dobitnici. Dobitnici žive u „elitnim” naseljima,

djeca im se upisuju u već opjevana VIP odjeljenja gdje uče prva slova sa drugovima i drugaricama čije su tate i mame takođe ministri, direktori, i ostale viđene ličnosti. Biju se bitke za nabolje učiteljice, koje, normalno, rade u tim školama. Ostalima pripada - ostalo. Kud ćeš ti mali sa Konika među nakićenu djecu u čuvenoj „gradskoj” školi „Maksim Gorki”. Može mama da ti radi koliko hoće negdje u Bloku devet i može joj biti jedino praktično da te usput odvede u neku od škola u tom pravcu - ako živiš u Staroj varoši moraćeš da nađeš nekoga drugoga da te povede u drugom pravcu, u OŠ „Milorad Musa Burzan”. Propisano.

„Biće više problema nego što su prosvjetne vlasti mislile. Dobro bi bilo kad bi se ‘škole na glasu’ oslobodile pritiska, ali ovakvo rješenje je suprotno jednakosti građana koja je garantovana Ustavom. Pored toga, očigledno se nije vodilo računa o individualnim situacijama”, kaže za *Monitor* dobro upućeni sagovornik. On smatra da „teritorijalni princip” vodi u neku vrstu getoizacije.

Naravno, biće upornih roditelja koji će naći način da prevare sistem. Prosto će prijaviti prebivalište kod prijatelja ili rođaka koji živi u blizini škole u koju želi da pošalje dijete. Ne bi se reklo da je ispravno to što se u djecu koja imaju sreće mogu ubrojati ona čiji su roditelji spremni da varaju. Oni manje ambiciozni poštovaće propis i ostati gdje su.

U velikom je zamahu Ministarstvo prosvjete. Pored teritorijalnog „uređivanja” ovog mjeseca ozbiljno su se trudili da djeci koja završavaju osnovnu školu predstave prednosti „dualnog obrazovanja”.

Silno je na tu stvar ponosan

nadležni ministar **Damir Šehović**.

Neki dan se u okviru kampanje *Stručno je ključno - uči, zaradi, sebe izgradi*, pohvalio: „U ovoj godini ima oko 280 učenika u dualnom sistemu, a broj novih mjesta za narednu godinu će biti još najmanje toliko, što znači da će od septembra biti ne manje od 500 učenika”.

Dualni sistem podrazumijeva da učenik stručne škole trećeg stepena paralelno ima nastavu u školi i kod poslodavca i prima naknadu. Prema prošlogodišnjem konkursu za upis u srednje škole stipendije od 70 eura bile su namijenjene za kuvare – 50 i konobare, keramičare, zavarivače, vodoinstalatore, pekare i elektroinstalatore - po deset.

Polumaturantima je praznjašjeno: traže se stolari, pekari, frizeri, automehaničari i „modni dizajneri”, u narodu poznati kao krojači. A na učinke dualnog obrazovanja silno je ponosan ministar **Damir Šehović**

Ministar Šehović je objasnio da će ove godine biti uvedeno još 15 programa, među kojima su elektrotehničar elektronike, elektrotehničar elektronskih komunikacija,

elektrotehničar računarskih sistema i mreža, nautički tehničar, modni dizajner, gastronom.

„Važno je istaći da učenici prvog razreda dobijaju 50 eura, drugog 70 eura, a trećeg 101 euro”, kazao je on. Oni kod poslodavca prve godine borave jedan dan, druge dva, a treće tri dana nedeljno. Ove godine u sistemu je bio 101 poslodavac, dok je za narednu školsku godinu interesovanje pokazalo oko 150”, precizirao je Šehović.

Za ministra nije sporno to što će djecu „plaćati” država, a ne poslodavac. Naprotiv, smatra da su to „najbolje utrošene državne pare”, jer se na taj način obučavaju mladi za deficitarna zanimanja, kako bi se smanjio broj radnika

koje uvozimo za vrijeme sezone.

Valjda u okviru kampanje djecu po podgoričkim školama ovih dana obilaze predstavnici raznih stručnih škola i Zavoda za zapošljavanje. Objasne im kako se u stručnim školama mogu pripremati da postanu arhitekta na primjer, ali potom nadugo i naširoko govore o tome kako u Crnoj Gori nema dovoljno građevinskih radnika.

„Iz Zavoda za zapošljavanje su nam pričali o tome da imaju stručnjake za profesionalnu orijentaciju kojima možemo da se obratimo da bi saznali čime bismo trebali da se bavimo da izgradimo budućnost, a da ne odemo iz ove zemlje”, kaže za *Monitor* učenica devetog razreda. „Nabrojali su

nam zanimanja trećeg stepena koja postoje, najviše su pričali o konobarima, kuvarima i o turizmu. Mi smo pitali daju li pare i ako se ide u četvorogodišnju srednju školu, rekli su 'ne, važi samo za treći stepen'".

Polumaturantima je razjašnjeno: traže se stolari, pekari, frizeri, automehaničari. I „modni dizajneri“, u narodu poznati kao krojači. Nije da su im ubijali nadu: možeš da postaneš konobar pa poslije otvoriš svoj restoran... „Iz Građevinske su nam pričali o arhitekturi i dizajnu, ali najviše o tome da nam treba radna snaga iz naše zemlje, da nema dovoljno naših radnika na građevinama“.

Jasno je da svi ne mogu da budu atomski fizičari. Neko sigurno želi da postane kuvar. Problem je što stvari koje su u pojedinim zemljama uspješne kod nas redovno dobiju izvrnuto izdanje. Dualno obrazovanje je u Njemačkoj veoma dobar sistem, značajno doprinosi niskoj nezaposlenosti u toj zemlji. Samo, tamo se za dualno obrazovanje ne vrbuju osnovci, nego tu vrstu škole pohađaju i ljudi od tridesetak godina. To mnogo više podsjeća na večernje škole koje pamte oni koji su živjeli u SFRJ. Njih su pohađali oni koji su prerasli redovno školovanje.

Znamo da smo mi lideri u regionu, ali, nekako vam nije svejedno kad u istom danu pročitate informaciju da se djeci u Crnoj Gori predstavljaju prednosti zavarivanja uz sitan mito, dok je u svim osnovnim školama u Srbiji za učenike osmog razreda organizovan info dan, o tome šta nude specijalizovana IT odeljenja u gimnazijama.

Naravno da se zanimanje, recimo, konobara, mora poštovati. Drugdje se to što neko čitav radni dan provede na nogama, smijući se i kad mu nimalo do smijeha nije, nadoknađuje dobrom platom. Ovdje se „uslužne djelatnosti“, tretiraju onako kako nalaže korijen riječi - kao posao sluge. Tako su gazde zamislile i, evo, rade na ostvarivanju.

Miloš BAKIĆ

BUDVANSKA KRIMINALNA GRUPA PONOVO U AKCIJI

Novi pohod na opštinsku kasu

Pipci hobotnice, osam godina od početka istražnih postupaka kojima je obuhvaćeno na desetine lokalnih funkcionera, članova njihovih porodica, kumova, bratstvenika i poslovnih ortaka, i dalje su usmjereni ka opštinskom budžetu koji prazne serijski, naplatom potraživanja iz mnogobrojnih štetnih ugovora koje je pravila bivša vlast, sada organizovana kriminalna organizacija

Da Specijalno državno tužilaštvo nije u potpunosti riješilo problem sistemske korupcije bivše vlasti u najpoznatijoj turističkoj Opštini, predvođene lokalnim prvacima Demokratske partije socijalista, pokazuje se iz dana u dan. Članovi višečlane budvanske organizovane kriminalne grupe (OKG), ni nakon okončanih istraga, dosuđenih zatvorskih kazni, serije potpisanih sporazuma o priznanju krivice – ne miruju. Ni gubljenje fotelja, ni finansijske i zatvorske kazne, bjekstva od odgovornosti, promjene države i državljanstva – ne mogu ih odvojiti od preboga budvanske kase koju su besomučno praznili tokom decenije svoje vladavine.

Pipci štetočinske hobotnice, osam godina od početka istražnih postupaka kojima je obuhvaćeno na desetine lokalnih funkcionera, članova njihovih porodica, kumova, bratstvenika i poslovnih ortaka, i dalje su usmjereni ka opštinskom budžetu koji prazne serijski, naplatom potraživanja iz mnogobrojnih štetnih ugovora koje je bivša vlast, sada organizovana

kriminalna organizacija, pravila u raznim oblastima funkcionisanja grada, od kapitalnih investicionih poduhvata, špekulacija sa opštinskom zemljom, pa do poslova u kulturi, lokalnoj televiziji ili pozorišnom festivalu Grad teatar. U izvlačenju novca iz opštinske kase granice za njih nisu postojale.

Specijalno državno tužilaštvo procesuiralo je nekoliko predmeta, poznatih budvanskih afera u kojima je Opština oštećena za oko 100 miliona eura. Krivci su imenovani, kazne, ovakve ili onakve izrečene su, ali se očekivala dalja zaštita javnih interesa, poništenje svih štetnih ugovora koje su pripadnici budvanske OKG zaključivali sa Opštinom.

Poštenog, validnog ugovora za neki od obavljenih poslova bivše lokalne uprave gotovo i nema. Svi redom su korupcionaški do te mjere da građane više nijedna njihova pronevjera ne može iznenaditi, nijedna suma, jer se u Budvi govori samo o milionima koje neko „dođe“ nekome, a sve na račun Opštine.

Novoj vlasti u redovnim vremenskim intervalima stižu na

naplatu dugovi iz njihovih maštovitih ugovora koji se teško mogu rastumačiti. Situacija oko novog organizovanog pohoda na budvansku kasu postaje alarmantna.

Stiče se utisak kako su ostale netaknute razrađene šeme i lanci usluga u crnogorskom pravosuđu, uspostavljene u vrijeme kada su vodeći članovi kriminalne grupe bili ugledni funkcioneri DPS-a.

Isti oni djelioci pravde i istaknuti službenici državne administracije uz čiju je pomoć bila moguća onolika pohara Budve i danas donose odluke i presude kojima članovi OKG naplaćuju novac od poslova koji nikada nisu ni realizovani kao i od onih koji jesu, ali sročeni isključivo na štetu Opštine.

Samo u proteklih mjesec dana članovi OKG i sa njima povezana lica uspjeli su da sa opštinskog računa skinu gotovo 1.2 miliona eura putem sudskih presuda po osnovu spornih ugovora.

U najavi je novih 2.2 miliona duga i mnoštvo tužbi koje čekaju na naplatu.

Ako se nastavi ovim tempom, može se dogoditi da nova gradska uprava povрати okrivljenim članovima OKG sav novac koji su po sporazumima o priznanju krivice bili dužni vratiti Opštini kao nezakonito stečenu dobit.

Serijsko skidanje para sa opštinskog računa ukazuje na to kako u Opštini Budva ima novca uprkos teškom nasljeđu. Pokazuje se takođe kako je Budva bogata opština i da novca ima za sve potrebe grada – čim su lopovi skrajnuti od njene kase.

Međutim, puna kasa je mamac za mnoge, za čitav krug onih koji su godinama uspješno poslovali naslonjeni na opštinski budžet, za kontroverzne biznismene i propale političare, za njihove veze u crnogorskom

Specijalno državno tužilaštvo procesuiralo je nekoliko predmeta, poznatih budvanskih afera u kojima je Opština oštećena za oko 100 miliona eura. Krivci su imenovani, kazne, ovakve ili onakve izrečene su, ali se očekivala dalja zaštita javnih interesa, poništenje svih štetnih ugovora koje su pripadnici budvanske OKG zaključivali sa Opštinom

pravosuđu.

Sredinom marta streljački klub *Snajper* skinuo je sa računa iznos od 300.000 eura na ime štete po raskidu ugovora o zakupu zemljišta u selu Kuljače na kome je planirana izgradnja streljačkog centra, koja nije nikada realizovana, zbog neriješenih imovinskih odnosa sa mještanima, rođacima bivšeg predsjednika **Rajka**

Kuljače. Opština, kao, nije znala za to, pa je presuđeno da nadoknadi štetu koju je klub imao oko uređenja prostora.

Vrhovni sud je presudio u korist *Snajpera*, nakon što su Osnovni i Viši odbacili zahtjev za nadoknadu štete.

Nedugo zatim, Crnogorska komercijalna banka prinudno naplaćuje 400.000 eura od Opštine, u jednom zamršenom sporu oko kredita koji je Opština 2008. podigla kod ove banke u iznosu od 2,3 miliona eura. Potpis na ugovor o kreditu stavio je tadašnji predsjednik Rajko Kuljača, da bi u posao oko vraćanja kredita iz nejasnih razloga uveo svog kuma **Branislava Savića-Gugija**, koji je najprije pozajmio Opštini navedeni iznos za koji je umanjeno iznos kredita, da bi kasnije u sudskom postupku protiv CKB taj iznos povratio. Banka se, razumljivo, presudom Apelacionog suda u novom sudskom postupku, namirila na račun Opštine. Savić je potpisnik sporozuma o priznanju krivice za štetu nanijetu Opštini u iznosu od šest miliona eura.

Uposljednjih desetak dana sa računa Opštine budvanski poslovni mag **Marko Kentera**, uspio je da skine oko pola miliona eura.

Najprije je budvanska kompanija Lovćen film koja gazduje bioskopom *Cadmus Cineplex*, prinudno naplatila 200.000 eura aktiviranjem

• **STIŽU ZA NAPLATU NJEGOVI POTPISI: Rajko Kuljača, nekadašnji predsjednik Opštine Budva**

Stiče se utisak kako su ostale netaknute šeme i lanci usluga u crnogorskom pravosuđu, uspostavljene kada su vodeći članovi kriminalne grupe bili ugledni funkcioneri DPS-a. Isti djelioci pravde i istaknuti službenici državne administracije uz čiju je pomoć bila moguća pohara Budve i danas donose presude kojima članovi OKG naplaćuju dugove od poslova koji nikada nisu realizovani kao i od onih koji jesu, ali sročeni na štetu Opštine

mjenica, na ime duga koji Opština odbija da plati kao obavezu iz ugovora koji je Lovćen film zaključio sa Opštinom u vrijeme mandata **Lazara Radenovića**, na čelu gradske uprave.

Prema ugovoru iz 2013. lokalna se uprava obavezala da za bioskop godišnje izdvaja 199.000 eura i na 20 godina ustupi ovoj firmi 1.500 kvadrata prostora u poslovnom centru *TQ Plaza*. Iza nominalnih vlasnika kompanije *Lovćen film*, bračnog para **Vladana i Iris Sretenović**, nezvanično stoji Marko Kentera.

Suprotno navedenom ugovoru, Lazar Radenović zaključuje aneks ugovora u kome obaveze Opštine postaju znatno veće, po 398.000 godišnje. Novi predsjednik Opštine **Srđa Popović**, iz DPS-a, pokreće sudski spor za raskid Radenovićevog aneksa, koji nasljeđuje nova opštinska vlast. Međutim, Privredni sud odbija tužbu

Opštine, kako po pravilu biva kada je Kentera jedna od zainteresovanih stranaka u sporu.

Prije desetak dana račun je blokirala i druga Kenterina firma *Copyright*, na iznos od 230.000 eura. U pitanju je posao sa Javnim servisom *TV Budva* iz 2007. godine koji je Kentera zaključio sa tadašnjom direktoricom **Milenom Lubarda-Marojević**, o izvođenju ljetnjeg TV programa koji nikada nije ni realizovan. Apelacioni sud odbio je žalbu Opštine i prihvatio zahtjev Kentere da mu se plati nerealizovan posao.

• U POSLJEDNJIH DESETAK DANA SA RAČUNA OPŠTINE SKINULO OKO POLA MILIONA EURA: Marko Kentera, budvanski poslovni mag

Oba aktera ovog štetnog ugovora ubilježili su korist od toga u mandatu nove vlasti. Kentera se naplatio od Opštine, dok je Lubarda napredovala u karijeri, imenovana je za direktoricu Festivala *Grad teatar*.

Podsjećamo, riječ je o kompaniji *Copyright*, članici kriminalne grupe koja je učestvovala u finansijskim malverzacijama kojima je Opština oštećena za 3,8 miliona eura. Što je Kentera po osnovu nagodbe sa Specijalnim tužilaštvom nadoknadio većinom u zemljišnim parcelama po Paštrovićima.

Novi udar na gradski budžet stiže iz Osnovnog suda u Kotoru po tužbi **Miodraga-Miša Mitrovića**, takođe člana budvanske krimi grupe, hapšenog u aferi Prijevor, vezanoj za malverzacije sa opštinskom zemljišnom parcelom na Jazu u kojoj je okrivljen i **Miloš Marović**,

sin **Svetozara Marovića**. Iako je aktivno učestvovao u nelegalnoj trgovini sa Opštinom, kupio parcelu od 26.000 m², otkupio i kredit Miloša Marovića kod CKB od 385.000 eura, te kasnije zamijenio parcelu za drugu, na lokaciji Crvena glavica kod Svetog Stefana, Mitrović je nakon svega presavio tabak tvrdeći da ga je organizovana kriminalna grupa na čelu sa Svetom Marovićem – prevarila. Traži od Opštine raskid ugovora i povraćaj 1,2 miliona eura.

Prvostepenom odlukom kotorskog suda Opština je dužna da mu taj iznos

isplati, dok mu je firma *Smart It*, Miloša Marovića, dužna isplatiti sumu od 385.000 eura. Ukoliko presuda postane pravosnažna Mitroviću će sa kamatama biti isplaćeno oko 2,2 miliona eura.

Još će i da zaradi na svemu. **N**i jednom od navednih tužilaca nije na pamet palo da traže naplatu starih dugovanja za vrijeme mandata bivše vlasti, sa kojom su poslove dogovarali. Više je nego očigledno šta akteri kriminalne grupe, njihovi nalogodavci, pomagači i sudovi pokušavaju nanovo u Budvi.

Sva ona spektakularna hapšenja, tužilačke istrage i sudske kazne nakon kojih se činilo da je visokoj korupciji u turističkoj metropoli došao kraj, pokazaće se na kraju kao dobro režirana farsa.

Branka PLAMENAC

HETA ASSET RESOLUTION

REAL ESTATE MONTENEGRO

STANOVI NA EKSKLUZIVNOJ LOKACIJI U BEČIĆIMA

NOVOIZGRAĐENI STANOVI NA SVETOM STEFANU

NOVOIZGRAĐENI STANOVI
U BUDVI, BEČIĆI

+382(0) 67 00 77 55

www.heta.me
www.aaaplatform.com

HIT NEDJELJE

„Od 2020. očekujem budžetski suficit, veće plate i penzije i bolji životni standard“.

Duško Marković,
predsjednik
Vlade Crne Gore

Esad Bajtal

Politički analitičar iz BiH:

- Biti nacionalista - to je biznis. Neki su na tom biznisu zaradili milijarde. U ovoj zemlji, gdje vladaju bijeda i siromaštvo, stotinjak ljudi, koji su na vlasti ili se vrte oko vlasti, teško je preko deset milijardi dolara. O tome se radi. Zbog toga je promjena vlasti jedina šansa opstanka ove zemlje i njenih građana.

(RSE)

Dragan Markovina

Hrvatski historičar, publicist i političar lijeve orijentacije:

- Svi ostajemo zatvoreni unutar vlastitih krugova: istomišljenici nam plješu, a neistomišljenici nam prijete. I dok se god to ne promijeni, a to je stvar političke volje i ozbiljne državne odluke da se na tome počne raditi, nećemo moći naprijed.

(Novi list)

Željko Lučić

Slavni operni pjevač rođen u Zrenjaninu, nastanjen u Njemačkoj, solista Metropolitena, bečke državne i londonske kraljevske opere:

- Kad me pitaju gdje je dom, kažem da ga nemam, i nije mi to nikakav problem. Ja sam zapravo čerгар.

(Blic)

Bogdan Diklić

Glumac, na predstavljanju digitalizovano restaurirane kopije filma „Maratonci trče počasni krug“:

- „Maratonci“ su imali premijeru 1982. I divno je što evo već 36 godina žive. Treba svakako iskazati zahvalnost za novu, digitalizovanu kopiju koja omogućava dalji, novi život filma. A ja dodajem – dabogda se istrošila i ova kopija.

(Blic)

Kokan Mladenović

Reditelj:

- Svaki segment svakodnevnog života, ma koliko on bio banalan, jeste predmet kojim se bavi politika. Politika je nahrupila u naše živote i upropastila ih.

(Politika)

Bojan Glavašević

Zastupnik u Hrvatskom Saboru, član Predsjedništva SDP-a:

- Desni, radikalni neokonzervativizam nije isto što i običan konzervativizam. Radikali žele ukinuti dosegnutu razinu ljudskih prava za sve. To su ljudi s vrlo opasnim agendama i u potpunosti su usporedivi s radikalnim islamistima. Nije im dovoljno što u našem društvu mogu živjeti kako žele, oni žele da svi u našem društvu moraju živjeti onako kako oni to žele.

(Portal Novosti)

Muharem Bazdulj

Kolumnista „Oslobođenja“:

- Ugledni komentatori koji neobično elegantno prozivaju Vučića, Orbana ili Putina za autoritarne tendencije te gušenje medija i demokratskih sloboda, iz nekog razloga su puni blagonaklonosti spram Đukanovićevog stila vladanja. Moralni žreci vješti u osudi svakog građanina koji je početkom devedesetih godina prošlog vijeka bio punoljetan, a koji nema potvrdu da je bio na „pravoj strani historije“, nekako volšebno zaboravljaju da je Milo Đukanović bio jedan od pet-šest najmoćnijih ljudi SR Jugoslavije kao cjeline.

(Oslobođenje)

KRISTIAN NOVAK

Pisac:

- Trenutno je stanje javne diskusije u Hrvatskoj jako, jako loše. Argumenti su izuzetno slabi, a diskurs užasno naoštren. Vrlo su česta etiketiranja koja idu ispod pojasa.

(Vreme)

DAMIR ŠAGOLJ

Poznati Reutersov fotograf, Sarajlija, na pitanje čega se najviše plaši:

- Da ću se jedno jutro probudi i shvatiti da sve ono nema nikakvog smisla a da neću uspjeti taj, vrlo čest i mračan osjećaj, otresti sa prvom jutarnjom kavom ili razgovorom s meni bitnim i dragim ljudima. Da će oni s primitivnim nagonima, kriminalci i manipulatori tuđim slabostima, konačno i usprkos svemu, pobijediti.

(Jutarnji list)

Ana Bilen

Splićanka, nakon što pomoću standardnih molbi nije uspjela da nađe posao, o timskom radu:

- S 19 ipo san se udala i još san u braku, i to sretnom. Točka. Pametnom dosta. I da, živin sa svekrvom već 10 godina i slažemo se fenomenalno. Ako to ne govori da san timski igrač ne znan šta govori.

(Novi list)

ZIJAH SOKOLOVIĆ

Glumac:

- Ljudi su se prvo podijelili, potom su dobili određene glumačke zadatke, da budu narod, da budu nacija, da budu vjera, da budu stranka ili da budu određena vrsta poslušnika kapitala. Te podjele su onda dovele do toga da umjetnost bude zanemarena, ali ona sigurno može da poremeti pojedinca na putu kapitalističkog ropstva.

(klix.ba)

Belma Lizde-Kurt

Bosanskohercegovačka glumica, posvećena radu sa djecom:

- Po tome kako se sistem odnosi prema našim najmlađim jasno je šta se želi od ovog društva - da bude neobrazovano, nekulturno, neinventivno, nemaštovito, neiskreno i agresivno... Moje mišljenje je da su današnja djeca zaista marginalizirana grupa ovog društva. Obična, zdrava djeca koja imaju normalne uslove za život. E sad zamislite šta su djeca koja od nečeg pate.

(Klix.ba)

KRALJICA

Plaćanja na rate

BEZ KAMATE SVUDA U SVIJETU!

**HIPOTEKARNA
BANKA**
Vama posvećena

UKUPNI TROŠKOVI ZA KORIŠĆENJE KARTICE:
mjesečna naknada 0,50 €

NAKNADA ZA KUPOVINU NA RATE:

- ✓ Na 6 mjesečnih rata za iznose **do 300 €**
Naknada za transakcije do 300 € je 2,00 € fiksno po rati
- ✓ Na 12 mjesečnih rata za iznose **preko 300 €**
Naknada za transakcije veće od 300 € je 3,00 € fiksno po rati

 19905 www.hb.co.me

Stiže nova kriza?

Finansijeri iz cijelog svijeta ovih dana u Washingtonu razgovaraju o novoj nadolazećoj svjetskoj krizi. Malo kad se svjetska ekonomija susrela s većim kontrastom između trenutnih sjajnih izgleda i tako sumorne skore budućnosti, piše politico.eu.

Najnovija procjena Međunarodnog monetarnog fonda o svjetskom gospodarstvu predviđa da će se globalni oporavak ponovno ubrzati ... ali sjajne prognoze su samo za ovu godinu. Nakon toga očekuje se opet dolazak olujnih oblaka.

Ministri finansija iz cijelog svijeta koji se ove sedmice okupljaju u Washingtonu sigurno bi se radije usredotočili na pozitivne prognoze, ali nakon što se ugase kamere i kad završe sa samouvjerenim nastupima, pa pogledaju dalje u budućnost, svi ti moćni financijski stručnjaci - ministri i bankari - svjesni su da je sve ovo što se sad događa, predobro da bi potrajalo.

Evropljani imaju najviše razloga za brigu. Sveobuhvatni trgovinski rat nikad nije bio izgledniji nakon što je američki predsjednik **Donald Trump** odrezao carine na kineski čelik.

Bliski Istok bi ponovno mogao postati veliko i užareno bojište zbog rata u Siriji, a sve je izglednije i da će se SAD povući iz iranskog nuklearnog sporazuma. Rusija se pak postupno razdvaja od globalne ekonomije zbog zapadnih sankcija. U međuvremenu, Evropa se suočava s izlaskom Velike Britanije iz EU koja postaje sve krhkija.

U ovom turobnom geopolitičkom kontekstu, vlade i ekonomisti biće prisiljeni naučiti da se sadašnji oporavak oslanja na nesigurne

financijske temelje. Javni i privatni dug je visok kao i uvijek. Stoga je sve bliže dan kad će centralne banke biti prisiljene posegnuti za masovnim štampanjem novca, a takav scenario se već odvija u SAD-u.

Izveštaji MMF-a su u jednu ruku ekonomska ekspertiza, a s druge strane vježbanje visoke diplomatije. Ali ne morate biti preveliki ekspert da shvatite odakle vrebava opasnost.

Rast će se ove godine ubrzati, baš kao što je bilo 2017. godine. Svjetski bruto domaći proizvod povećat će se za 3,9 posto u 2018. godini, naspram 3,8 posto prošle godine, priopćio je MMF. Rast posljednjih godina

bio je i koordiniran na globalnoj razini - što se ranije malo kad viđalo. Oporavak će i u narednih nekoliko mjeseci zadržati živost.

No, „nakon nekoliko idućih kvartala, rizici ... sve je izgledniji pad“, rekli su iz MMF-a. Navode se financijske ranjivosti: „erozija potpore globalnoj gospodarskoj integraciji“ (prijevod: rastući protekcionizam i mogući trgovinski ratovi) i „niz ne-ekonomskih rizika“ poput „geopolitičkih stremljenja, političkih neslaganja i klimatskih šokova“.

Europa, u ovom ozbiljnom kontekstu, nije na najboljem mjestu. Njezin rast, iako snažan prema najnovijim standardima, slabiji je nego u ostatku svijeta: očekuje se stvarni rast BDP-a u 2018. od 2,5 posto, u usporedbi s 2,9 posto u SAD-u i 4,9 posto na tržištima u nastajanju i gospodarstvima u razvoju.

Stari Kontinent je također ranjiv jer bi mogao postati kolateralna žrtva trgovinskih ratova, iako u njemu ne sudjeluje, jer bi mjere i protumjere između Kine i SAD-a jako uzdrmale povjerenje u poslovnom svijetu.

Prošlog tjedna direktorica MMF-a **Christine Lagarde** upozorila je iz Hong Konga da je multilateralni trgovinski sustav kakav se gradio od Drugog svjetskog rata bio „u opasnosti od razdvajanja“.

Lagarde se upravo pridružila zboru Europljana koji su posljednjih tjedana izdali slična upozorenja. „U trgovinskim ratovima ne postoje pobjednici, nego samo veći ili manji gubitnici.“, rekao je već ranije ovog mjeseca **Benoît Cœuré**, član izvršnog odbora Europske središnje banke.

No, glavni problem Evrope je što kasni i s reformama i s primjenom alata koji bi mogli pomoći ako se suoči s velikim gospodarskim padom.

Više se neće moći osloniti na monetarnu politiku jer je Europska središnja banka već dala novca koliko je mogla, a neka od najvećih europskih gospodarstava i dalje ostaju previše zadužena da bi se oslanjala na fiskalni poticaj ako ili kada bude potrebno. Ova nesposobnost EU-a i njezine jezgre da se reformira, dok još ima vremena, je velika opasnost koja visi nad oporavkom, uvjeren je dužnosnik Evropske komisije.

„I dalje čekamo remont trošenja javnog novca u Francuskoj, i dalje čekamo Italiju da zajedno poduzme akciju, još uvijek čekamo da Njemačka shvati da mora učiniti više kako bi reformirala vlastitu privredu, a evropske vlade ponašaju se kao da su gospodari vremena i u nedogled raspravljaju hoće li se bailout fond nazvati monetarni fond ili ne“, upozorava neimenovani dužnosnik.

„Sve sam pesimističniji. Kada privreda počne izgarati, biće prekasno za žaljenje što nismo ništa naučili iz nedavne krize“, upozorio je jedan član francuske vlade.

Preuzeto sa buka.ba

Ekonomisti u
Vašingtonu
raspravljaju
o novom
ekonomskom
padu, pesimistične
prognoze za
Evropu

BERANE: BETONJERKA U SRCU GRADA

Teško je riječima opisati, ali je još teže shvatiti. U srcu grada, samo nekoliko stotina metara od centra Berana, pod terasama privatnih kuća u Obalskom naselju, godinama nesmetano radi fabrika betona, koja širi nesnosnu opasnu prašinu i buku.

Da stvar bude još teža, betonjerka je ostala da radi i nakon što je 2008. godine izgrađena zaobilaznica pored Lima i glavno gradsko šetalište. Betonjerka za rekreativce znači opasnost od udisanja oblaka prašine na potezu od nekoliko stotina metara, kolika je dužina tog građevinskog pogona pored kojeg prolazi šetalište.

„Nema državne adrese na koju se nijesmo obratili. Institucije, inspekcije i slično. Niko nam nije odgovorio i ne znamo čija je nadležnost da natjera vlasnika betonjerke da je izmjesti s ove lokacije“, kaže predsjednik Mjesne zajednice *Park* **Petar Labudović**.

On napominje da je vjerovatno dobrim dijelom i zbog ovog prljavog pogona grad Berane, uz Pljevlja i Bijelo Polje, svrstan u sjevernu kritičnu zonu kad je riječ o zaštiti životne sredine.

Predsjednik mjesne zajednice kaže kako se malo gde svijetu može vidjeti ovakav primjer nemara prema

Zanimjile državne adrese

Sukob rukovodstva mjesne zajednice Park u Beranama i jednog lokalnog tajkuna koji na njenoj teritoriji posjeduje fabriku za proizvodnju betona i betonskih elemenata, prevazilazi lokalni okvir i sve više poprima oblike pitanja vezanog za otvaranje pregovaračkog poglavlja o zaštiti životne sredine

ljudima i prirodi.

„Ova betonjerka, ili kako je narod naziva separacija, nalazi nam se bukvalno pod prozorima. Građani koji stanuju u neposrednoj blizini niti mogu otvoriti prozore od cementne i druge prašine, niti se odmoriti od buke mašina. Nikoga za to nije briga. Privatnog vlasnika ponajmanje“. Savjet Mjesne zajednice još prije pet godina tražio je da se uklani separacija. Peticiju je potpisao veliki

broj građana, ali je inicijativa sve do danas ostala samo mrtvo slovo na papiru“, kaže Labudović.

USavjetu mjesne zajednice ističu da je neshvatljivo to što niko od nadležnih državnih institucija nije preduzeo potrebne mjere za uklanjanje opasnog zagađivača u centru grada.

„Pitamo dokle će državni inspekcijski organi da tolerišu i prećutkuju bahatost privilegovanih

pojedinih koji ostvaruju profit na štetu građana“, ističe Labudović.

Da je posljednji momenat da nadležne inspekcije zabrane rad betonjerke saglasan je i mještalin Milan Milošević.

Betonjerka se nalazi u neposrednoj blizini njegove kuće, ali je, kako kaže, štetna za čitavu okolinu.

„Građani uzalud ističu da se pored ogromne buke, sa separacije širi velika prašina koja zagađuje čitav prostor u ovom dijelu grada. Iako ovo postrojenje radi suprotno ekološkim pravilima i odredbama Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, separacija i dalje nesmetano obavlja svoje djelatnosti. Takođe se pouzdano zna da betonjerka nema dozvolu za rad. Zato ponovo tražimo da nadležni naš zahtjev ozbiljnije uzmu u razmatranje i hitno nalože da se separacija izmjesti na neku drugu lokaciju“, kaže Milošević.

Ono što od nadležnih traže je i to da se na početku obilaznice pored Lima postavi saobraćajni znak kojim će se zabranjivati kretanje teškim kamionima, jer zbog tehničkog rješenja, odnosno male širine, obilaznica ne pruža mogućnost da ovakva vozila saobraćaju njome.

„Na obilaznici, tokom cijelog dana i noći imamo veliki broj šetača i rekreativaca. Zato, zbog bezbjednosnih razloga, od nadležnih službi tražimo da postavie saobraćajnu signalizaciju kojom se zabranjuje kretanje teškim kamionima

Betonjerka se bukvalno nalazi pod prozorima. Građani koji stanuju u neposrednoj blizini niti mogu otvoriti prozore od cementne i druge prašine, niti se odmoriti od buke mašina. I nikoga za to nije briga. Privatnog vlasnika ponajmanje. Uz sve to, betonjerka nema ni dozvolu za rad, kažu u mjesnoj zajednici

obilaznicom. Postavljanjem signalizacije rad same separacije bio bi blokiran“, smatra Milošević.

Vlasnik separacije je biznismen **Žarko Barjaktarović**. On se ne oglašava, ali se zato kao spiker u njegovo ime oglasio jedan od nekadašnjih odbornika DPS i kazao da je Barjaktarović spreman da izmjesti separaciju, ali da ga Opština oslobodi komunalnih taksi.

U Opštini Berane kažu kako bi „bilo najbolje da mu se i pogon besplatno premjesti“.

Barjaktarović navodno izmještanje separacije iz centra grada negdje na periferiju uslovljava nizom ustupaka.

„Nas niko neće ucjenjivati, a pogotovu ne neko pod optužnicom Specijalnog tužilaštva zajedno sa još nekoliko lokalnih funkcionera Demokratske partije socijalista iz Berana“, poručili su iz lokalne uprave.

Član Savjeta mjesne zajednice

Park, lokalni funkcioner **Marko Lalević** upozorava da su u Obalskom naselju naročito ugrožena djeca.

„Niko od nas ne insistira da se separacija zatvori. Mi samo tražimo da se ona izmjesti iz gradskog jezgra i postavi tamo gdje neće nikome smetati, jer svima je jasno da njoj ovdje nije mjesto. Dovoljno je reći da se separacija naslanja na dvorište osnovne škole *Vukašin Radunović* i na obilaznicu pored Lima koja je postala glavno beransko šetalište“, kaže Lalević.

Iz Savjeta mjesne zajednice Park podsjećaju da se pitanje uklanjanja separacije našlo i kod specijalnog tužioca po još jednom osnovu.

Beranac **Ramiz Mujović**, koji već tri decenije živi i radi u Sarajevu, podnio je krivične prijave protiv više osoba, među kojima je i biznismen Žarko Barjaktarović, zbog toga što su, kako tvrdi, bez osnova preknjižili osamdeset ari zemljišta njegove pokojne majke.

Mujović tvrdi da u Upravi za nekretnine nema nikakvog traga o tome na koji način su lica protiv kojih je podnio krivične prijave isknjižila imovinu njegove majke.

Prema njegovim riječima, vrijednost zemljišta koje je njegovoj porodici oteto, iznosi skoro milion eura. Taj spor se vodi pred Osnovnim sudom u Beranama.

Separacija s betonjerkom je na ovoj upitnoj lokaciji svojevremeno napravljena kada je bilo znatno manje kuća i kao privremeni rješenje za ispomoć tadašnjem državnom građevinskom preduzeću.

Niko tada nije mogao pretpostaviti da će opstati decenijama, a pogotovu sada, poslije privatizacije ove kompanije i sporova koji se vode u vezi sa dijelom zemljišta na kojem se nalazi.

Betonjerka predstavlja crnu ekološku tačku u susret pregovaračkom poglavlju o zaštiti životne sredine. Isto tako, u kontekstu sporova koji se vode, dobrim dijelom je i test za državu kad je riječ o poglavlju o vladavini prava.

Tufik SOFTIĆ

Preživljavanje ili kriminal

Prema statističkim podacima Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima od 2014. do 2016. godine identifikovano je 38 žrtava trgovine ljudima u obliku radne i seksualne eksploatacije, među kojima su i maloljetnici starosti između 12 i 17 godina

Sa velikom kartonskom kesom kraj nogu djevojčica od desetak godina i njen otac čekaju autobus za Podgoricu. U Tivtu su bili, kaže on, u posjeti njegovoj sestri. „Tu živimo”, govori pokazujući prstom ka romskom naselju koje se vidi sa stanice.

„Uzeo sam sad od nje hranu za bebe, nemam čime da kupim, a imam dijete od dva i po mjeseca kući”, dodaje. Četvoročlanu porodicu uglavnom izdržava obavljajući privatne poslove, ali ga u posljednje vrijeme niko ne zove da rad, objašnjava.

Raspitujući se u kom primorskom gradu ima najviše turista, a najmanje policije, priznaje da novac, uz pomoć dvoje starije djece, nerjetko zarađuje prosjačeći. „Meni je teško što moramo tako, ali ne mogu drugačije da im obezbijedim da jedu. Nema posla, a plaćamo i stan 70 eura. Gdje da odemo ako nas iz njega istjeraju?”, žali se tridesetogodišnji otac.

Osim činjenice da je prosjačenje prekršaj, ovakav način zarađivanja predstavlja ugrožavanje dječjih prava, ali u ovom i sličnim slučajevima, siromaštvo ta prava ne poznaje.

Elvis Beriša, izvršni direktor romske organizacije *Koračajte sa nama – Phiren amenca*, jedan je od aktivista koji se, između ostalog, bore za iskorijenjavanje prosjačenja.

„Dijete koje prosi nije samo izabrano da bude na ulici i ponižava se, izlaže različitim rizicima, gubi volju za školovanjem, nadu za boljim životom i da ‘gasi’ svoje snove. Jednostavno, ako živi i radi na ulici od svoje druge ili pete godine, kada odraste nema mnogo izbora”, kaže Beriša u razgovoru za *Monitor*.

U slučaju pripadnika RAE populacije, kada su u pitanju društvo, ali i institucije, još uvijek je prisutan veliki stepen predrasuda

Osama Kogali, šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, kaže da trenutno ne postoje informacije o broju, kao ni o situaciji u kojoj se nalaze djeca koja prose

i stereotipa da je prosjačenje dio romske tradicije, stil života.

„Prosjačenje nije tradicija nijednog naroda, prosjačenje je samo krajnje sredstvo na koje se teško odlučuje kada nema drugih načina za preživljavanje”, naglašava Beriša.

Slika prije svega romske, ali i ostale djece koja prose, u balkanskim gradovima postala je nezaobilazna. Navika da svakodnevno gledamo maloljetne djevojčice i dječake koji traže novac uzrokovala je nedostatak empatije i svijesti da smo svjedoci nesretnih djetinjstava bez osnovnih sredstava za zdravo odrastanje.

Izostanak reakcije društva i institucija u rješavanju prije svega uzroka, a ne samo posljedica prosjačenja učinio je da ono postane prihvatljivo.

Dolaskom toplijih dana povećava se i broj onih koji traže milostinju, što je najočiglednije u primorskim gradovima.

Mnogi dolaze sa sjevera i iz zemalja iz okruženja zbog turističke sezone i mogućnosti bolje zarade. Za prosjake često važi pretpostavka

Crna Gora bez prihvatilišta

Prihvatilišta za ugroženu djecu pružaju svojim korisnicima njegu koja im je uskraćivana, uključujući i upisivanje ili povratak u školu. Ovakve ustanove postoje u regionu, a jedna od njih je i *Sigurna dječja kuća* u Novom Sadu.

Kroz servis koji se u ovom prihvatilištu pruža, znatno se utiče na smanjenje broja djece na ulici, kao i na njihovu integraciju u društvo i osposobljavanje za drugačije sticanje normalnih uslova za život. U Crnoj Gori još uvijek ne postoji ustanova koja pruža ovakve usluge, a rješavanje problema djece na ulici gubi se u nedostatku koordinacije među institucijama.

Na pitanje *Monitora* da li u Crnoj Gori postoji inicijativa za osnivanjem ovakve ustanove, iz Ministarstva rada i socijalnog staranja kažu da planiraju da u narednom periodu podrže servis prihvatilišta za djecu zatečenu u skitnji i prosjačenju na ulicama.

„Planiramo da podržimo i servis dnevni boravak za djecu koja prose“, najavljuju.

da je u pitanju unosan biznis kada je riječ o njihovom načinu zarađivanja. Šta je, međutim, sa djecom koja su, u ovom slučaju, žrtve tog biznisa?

Dokazivanje da se radi o organizovanom eksploataisanju komplikuje činjenica da su najčešće roditelji ti koji djecu navode da prose.

„Mi smo se interesovali kod policije da li oni imaju saznanja da ova negativna pojava ima elemente organizovanog kriminala, ali nijesmo dobili odgovore. Iz Centra za socijalni rad rekli su nam da oni nemaju takva saznanja već da su to najčešće roditelji koji navode djecu, a koji žive u lošim uslova“, kaže Beriša.

Kroz istraživanje koje je Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima radila prethodnih godina utvrđeno je da su u odnosu na trgovinu ljudima, djeca prosjaci zajedno sa djecom bez roditeljskog staranja najosjetljivija kategorija društva. Prema statističkim podacima za period od 2014. do 2016. godine identifikovano je 38 žrtava trgovine

ljudima u obliku radne i seksualne eksploatacije, među kojima su i maloljetnici starosti između 12 i 17 godina. Kroz ovo istraživanje došlo se i do zaključka da oni u najvećem procentu nisu bili svjesni da su eksploatisani, i to, prije svega, od strane roditelja.

„Zapravo, prošnja na ulicama nije krivično djelo već prekršaj, ali ona otvara vrata krivičnom djelu trgovine ljudima“, kaže za *Monitor* **Zoran Ulama**, rukovodilac ove institucije

Kada je u pitanju Crna Gora, imamo djecu na ulicama koja obično nisu domicilno stanovništvo, već

djeca koja u susret turističkoj sezoni dolaze iz pojedinih zemalja regiona i prose na ulicama“, navodi on. Ističe da je zbog toga Vlada ovlastila Nacionalnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima da potpiše nekoliko bilateralnih protokola sa zemljama regiona. Protokoli su dosada potpisani sa Albanijom i Kosovom, a očekuje se i potpisivanje takvog protokola sa Makedonijom i Srbijom. „Time smo se obavezali da zajedno radimo na boljoj i kvalitetnijoj identifikaciji potencijalnih žrtva trgovine ljudima, njihovom zbrinjavanju kao i reintegraciji“.

Nepostojanje procjene koliko je na crnogorskim ulicama djece koja zarađuju traženjem milostinje dodatno otežava rješavanje njihovog statusa i utvrđivanje da li u pozadini stoje ljudi koji preko te djece ostvaruju profit.

Osama Kogali, šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, ističe da trenutno ne postoje informacije o broju, kao ni o situaciji u kojoj se nalaze djeca koja prose.

Elvis Beriša: „Dijete nije samo izabralo da bude na ulici i ponižava se, izlaže različitim rizicima, gubi volju za školovanjem, nadu za boljim životom i 'gasí' svoje snove. Ali ako živi i radi na ulici od svoje druge ili pete godine, kada odraste neće imati mnogo izbora”

„Treba napraviti sveobuhvatnu analizu kao osnovu za dogovaranje sistemskih aktivnosti”, preporučuje on. „Sistemske odgovore na ovaj problem treba da uključi mjere koje će porodicama pomoći da prekinu začarani krug siromaštva. Takođe, neophodno je raditi na jačanju kapaciteta stručnjaka različitih profila da rade sa porodicama kako bi spriječili da djeca završe na ulici”, kaže.

Međutim, sudeći po broju djece koja prose, očigledno je da u sistemu i institucijama ipak nešto ne funkcioniše.

Iz Ministarstva rada i socijalnog staranja ističu da njima predstavlja prepreku u rješavanju ovog problema to što su djeca koja prose najčešće iz porodica sa lošom socijalno-ekonomskom situacijom u kojima roditelji ne rade, i nemaju stalno zaposlenje i primanja.

„Često nemaju regulisano prebivalište, državljanstvo i pravni status. Takođe postojeće zakonske mjere nemaju željeni efekat i ne predstavljaju trajno rješenje ovog problema”, navode iz Ministarstva.

Možda je rješenje osnaživanje njihovih roditelja i borba protiv siromaštva. To je posao svake vlade.

Miljana DAŠIĆ

CRNOGORSKA PRAVOSLAVNA CRKVA I SLUČAJ LAVA LAJOVIĆA

Ostao bez mantije zbog samovolje

Isključenje Lava Lajovića iz CPC i dalje zaokuplja veliku pažnju javnosti

U maju prošle godine, na nemalo iznenađenje javnosti, **Lav Lajović**, poznat kao nekadašnji izvršni direktor *Pobjede*, koja je u njegovo vrijeme bespoštedno napadala kritičare režima, promovisan je u ipođakona Crnogorske pravoslavne crkve, a samo sedmicu kasnije rukopoložen je u čin đakona. Poslije nekoliko mjeseci postao je i prezviter CPC. Mitropolit CPC **Mihailo** imenovao ga je i za predstavnika CPC u Savjetu koji koordinira aktivnostima za potpisivanje građanske peticije *Amanet*, kojom se traži ukidanje svih nezakonitih upisa Srpske pravoslavne crkve nad crnogorskim manastirima i crkvama i njihovo vraćanje u vlasništvo državi Crnoj Gori. A onda je krajem marta stigla vijest, koja je takođe iznenadila javnost – sveštenik Lajović je isključen iz CPC.

„Davao je sebi prava koja mu ne pripadaju, samovoljno se ponašao i dovodio u zabludu vjerni narod. Vrijedao je arhijereja, klir i vjernike, pravio spletke i pokušavao da dovede do podjele među vjernicima i okrene ih protiv viših crkvenih vlasti”, saopšteno je tada iz CPC.

U presudi Crkveno-duhovnog suda, koji je isključio Lajovića iz

CPC, navedeno je da je „Lajović, i poslije opomene i ukora nadležnog arhijereja, nastavio rad koji je u protivnosti sa Svetim kanonima, Crkvenim pravilima i Ustavom Crnogorske pravoslavne crkve”.

Tako je Lajović polovinom ovog mjeseca služio liturgiju u Hramu Svete Paraskeve u Maloj Zagredi

• LAJOVIĆ
VRIJEĐAO
I VLADIKU I
VJERNIKE CPC:
Vladika CPC
Mihailo

kod Danilovgrada. Pred okupljenim vjernicima negirao je optužbe da je ikad išta radio ili govorio protiv CPC ili sarađivao sa Srpskom pravoslavnom crkvom.

Nakon odluke CPC-a, Lajović se nije obraćao javnosti, ali, kako je rekao vjernicima ispred crkve u Maloj Zagredi, CPC i dalje naziva svojom. Ranije je povodom tvrdnji da Demokratska partija socijalista želi da razbije CPC odbio da u toku Vaskršnjeg posta i izborne kampanje za predsjednika Crne Gore daje bilo kakve izjave „a

Lajović je otpisao vladici Mihailu da je manipulator i prevarant koji je kompromitovao crkvu. Priprijetio je da će ga zvati neko od državnih struktura da mu kaže da ga ostavi na miru. Na kraju je dodao prijeteći: „Udarite vi na mene i ja ću udariti na vas“, odgovoreno je, pored ostalog, *Monitoru* iz kancelarije CPC na pitanje zašto Lajović više nije sveštenik te vjerske organizacije

Lav Lajović: „Iskreno rečeno, šokiran sam vrlo grubom kampanjom protiv mene koja traje skoro mjesec dana. Spreman sam čak da povjerujem da Vladika Mihailo ne stoji iza posljednjih izjava kojim se vrlo paušalno i sa elementima kafanskog govora i etiketiranja proglašavam velikosrpskim elementom, ubačenim od DPS-a i djelova vlasti i SPC-a da razbijem CPC“

naročito ne protiv svoje braće u Hristu i protiv Crnogorske pravoslavne crkve”.

„Ne mogu da shvatim kome je u interesu da se ovo čini usred izborne kampanje da se dušmani Crnogorske pravoslavne crkve i Crne Gore naslađuju i koriste za svoje političke igre. Izjavu ću dati kad primim nekakav papir o tome i zvanični dokument na koji mogu da izrekenem žalbu, ali svakako sve nakon 15. aprila”, poručio je Lajović.

Ipak, odazvao se našoj molbi da za *Monitor* prokomentariše svoj slučaj i ovo je prva njegova izjava za neki medij nakon navedenih poruka.

„Iskreno rečeno, šokiran sam vrlo grubom kampanjom protiv mene koja traje skoro mjesec dana“ kaže Lajović. „Spreman sam čak da povjerujem da vladika Mihailo ne stoji iza posljednjih izjava kojim se vrlo paušalno i sa elementima kafanskog govora i etiketiranja proglašavam velikosrpskim elementom, ubačenim od DPS-a i djelova vlasti i SPC-a da razbijem CPC i slične insinuuacije. Ili mu je to neko podmetnuo ili je prisiljen od nekog na to ne znam, ali ne mogu da vjerujem da su to riječi nekog duhovnika. Odista ne mogu. No, ako zaista jesu, na tako teške

optužbe ja nemam šta drugo nego da se uzdržim od komentaranja kao i sve ovo vrijeme što sam činio, jer se saopštenjima za javnost niti može voditi crkva niti rješavati bilo koje unutarcrkveno pitanje“, objašnjava Lajović.

On naglašava da je na onome ko iznosi optužbe teret dokazivanja svojih tvrdnji. „Ju ću da nastavim da se molim za vladiku i Crnogorsku pravoslavnu crkvu, jer crkva nije kao neka druga organizacija, ona je od iskona, jedna, univerzalna, saborna bogočovječanska duhovna tvorevina vjerujućih ljudi u kojoj se isključivo dijalogom, i to stpljivim, mogu prevazilaziti razike u mišljenjima i tako jačati jedinstvo i povjerenje, a ne nikako podjelama i diskvalifikacijama. To ne vodi napretku“, kaže Lajović za *Monitor*.

Iz izvora CPC saznali smo da je Lajović, pored ostalog, vladici Mihailu uputio i pismo na osam stranica u kojem ga je vrijeđao i prijetio. S tim u vezi obratili smo se kancelariji Crnogorske pravoslavne crkve da za *Monitor* pojasne o čemu se radi i dobili smo ovaj odgovor:

„Lajović je tvrdio da vladika Mihailo huli na Svetoga duha i apostolsku službu koju obnaša. Da vladicine namjere nijesu iskrene i poštene, već, kao se izrazio, da ga je lagao na jedan glup način. Čak, da vladika nije bio spreman za ulogu vladike crnogorskoga, i da on, Lav Lajović, nema povjerenja u vladiku. Otpisao je vladici i da je manipulator i prevarant koji je kompromitovao crkvu. Priprijetio je da će ga zvati neko od državnih struktura da mu kaže da ga ostavi na miru. Na kraju je dodao prijeteći: ‘Udarite vi na mene i ja ću udariti na vas!’ Bivši sveštenik Lajović je klevetao vjernike i sveštenike, i podstrekavao na pobunu protiv crkvenih vlasti. Vladika nema namjeru da se više bavi njime i smatra to pitanje riješenim.“

Lajović je prema našim izvorima trenutno na bijelom hljebu. I u crkvenoj i u svjetovnoj službi.

Veseljko KOPRIVICA

Podzemne vode zaustavile mašine

Kašnjenje zvaničnih informacija o razlozima za prekid radova na rekonstrukciji puta Kolašin-Berane preko Bjelasice pretjerano je razbukvalo maštu Kolašince, a neke i ozbiljno uznemirilo. Dok se čeka da se nivo vode ispod Bjelasice smanji i stvore uslovi za nastavak radova, mogla bi biti nanesena šteta i Tari u koju se uliva rijeka Svinjača, čija pritoka izvire neposredno pored gradilišta

Malo je koje gradilište na području kolašinske opštine ikada izazvalo toliko nedoumica, nagađanja, kontroverzi, dezinformacija, pa čak i straha te podsjećanja na apokaliptična proročanstava, kao rekonstrukcija puta od Jezerina do Lubnica. Radovi na toj dionici počeli su prošle godine kao dio projekta puta Berane-Kolašin, a uključuju i probijanje tunela *Klisura* kroz planinu Bjelasicu. I baš u trenutku kada su se radovi zahuktali, a građani obje opštine obradovali što će za koju godinu saobraćajnica koja ih povezuje preko planine biti znatno skraćena, zaustavljene su mašine. Razlog je, kako su nedavno kazali iz Direkcije za saobraćaj, pojava velike količine vode u središtu Bjelasice. Navodno, dalji radovi u ovom trenutku ugrozili bi živote onih koji rade na tunelu.

Dok se čekalo na to objašnjenje iz Direkcije, Kolašincima je ostalo dosta vremena da nagađaju o razlozima zbog kojih je gradilište opustjelo. U nagađanjima, očigledno, nema mnogo istine, ali to nije spriječilo strah mnogih da voda ispod Bjelasice može napraviti mnogo veću štetu od prekida radova. Tako su se neki prisjetili da je otac **Jojil**, stariješina manastira Ćirilovac, prije više od dvije decenije javnosti postao poznat

po „proročanstvu“ kako će Kolašin biti potopljen velikim jezerom ispod Bjelasice. Sveštenik nikad nije potvrdio da je zaista dao takvu „prognozu“ niti je kasnije takvo nešto ponovio, ali velik je broj Kolašince koji i danas tvrde da će se tako nešto kad-tad dogoditi.

„Nikada do sada nije pogriješio. Pamtim kada je to rekao, a u nekim novinama su mu se rugali. Šta god da pričaju u Direkciji, jasno je da su radnici otkrili podzemno jezero ispod Bjelasice i da nam se lako može desiti da sva ta voda krene prema Kolašinu. Ne može se protiv prirode i boga, nije trebalo planinu ‘ranjavati’. Sigurna

Podzemno jezero ispod Bjelasice potopiće Kolašin“, „Radiokativni mateijal iz srca planine gomila se uz Taru“, „Radovi na rekonstrukciji prema Beranama nikad neće biti nastavljeni“ - to su neke od glasina koje su se minulih sedmica mogle čuti u Kolašinu

sam da su to i izvođači radova shvatili i sigurno se tu više vraćati neće. Nema ništa od puta prema Beranama ispod planine“, uvjeren je jedan od sagovornika *Monitora*.

Čak i oni koji ne drže mnogo do riječi oca Jojila, uvjereni su da je država odustala od važnog projekta. Ne može se reći kako to znaju, ali ne kriju strah od toga šta će se dešavati s vodom kojoj su mašine otvorile put ispod planine.

Puta će biti, a radovi će se nastaviti najduže za mjesec, tvrde u Direkciji. Privremeno obustavljanje, naglašavaju, ne znači nikako odustajanje od projekta. Količina vode na koju su radnici naišli, prema zvaničnim podacima, iznosi oko 70-80 litara u sekundi na dijelu, gdje je, i inače, složen teren.

Riječi nadležnih nagovještavaju samo dodatne probleme za izvođača, možda i veću cijenu cijelog posla, ne i apokalipsu Kolašina.

„Intenzivno se ispituje teren. Stručnjaci koji rade na projektu ‘pojačani’ su novim. Ta ispitivanja nagovještavaju da je došlo do nekoliko rasjeda koji su unutar zemlje napravili nekoliko vodenih ‘džepova’. Oni se pune podzemnim vodama, koje su obimnije zbog dugog kišnog perioda i otapanja snijega“, kazali su u Direkciji.

Kada se nivo podzemnih voda snizi, naći će način da ili isušie ili zaobiđu tu lokaciju. Moguće je da će radovi za to vrijeme biti nastavljeni

Puta će biti, a radovi će se nastaviti najduže za mjesec, tvrde u Direkciji. Privremno obustavljanje, naglašavaju, ne znači nikako odustajanje od projekta. Količina vode na koju su radnici naišli, prema zvaničnim podacima, iznosi oko 70-80 litara u sekundi na dijelu, gdje je, i inače, složen teren

sa drugog kraja tunela, od Lubnica, kako se ne bi gubilo vrijeme.

U Direkciji ističu da je izvođač radova, bosanska firma *Euro*

asfalt, pristala da svoje radnike i mehanizaciju premjesti na drugo gradilište u Rožajama dok traju dodatna istraživanja na Bjelasici.

„*Klisura* je, inače, ključni objekat na putu Kolašin-Jezerina-Lubnice- Berane. Poznato je da su tuneli najkompleksniji objekti u niskogradnji. Trenutno se, kada je riječ o tunelu ispod Bjelasice, radi o vrlo komplikovanom terenu gdje se primjenjivala metoda „cijevni štit“, koja je inače veoma spora. Očekujemo kad se naide na manje kompleksan teren da će tempo biti brži, oko šest metara probijenog tunela dnevno“, pojašnjavaju u Direkciji i podsjećaju da će tunel *Klisura*, ispod planinskog prevoja biti dugačak 2,8 kilometra. Pored radova na tunelu, planirana je i rekonstrukcija dionice od 14,4 kilometra, uključujući i most dužine 150 metara. Dionica savaladava visinsku razliku od 500 metara, a njenom izgradnjom rastojanje od centra Kolašina do

centra Berana iznosiće 38 kilometara. Projekat košta 34,7 miliona eura. Do sada je na projektu povezivanja Berana i Kolašina preko Bjelasice, rekonstruisana dionice od Berana do Lubnica (10,3 kilometara) i od Kolašina do Jezerina (devet kilometara).

Uporedo sa strahom od „podzemnog jezera“, Kolašinci su nekim novinarima ovih dana govorili i o strahu od materijala iskopanog iz tunela, koji se trenutno odlaže pored Tare, odnosno šetališta u Sportskoj zoni.

Milidrag Bulatović, bivši savjetnik za malu privredu u lokalnoj upravi, minule sedmice novinarima je kazao da sumnja da je taj materijal radioaktivan, jer potiče iz utrobe Bjelasice koja je vulkanskog porijekla te se mora hitno ispitati.

„Naravno da sumnjam da je materijal radiokativan, upravo zato što je Bjelasica vulkanskog porijekla.

Vrlo je diskutabilan elaborat koji pominju u lokalnoj upravi, jer je pitanje ko ga je naručio, ko ga je radio i koliko je plaćen... Na društvenim mrežama jedan mladić koji se bavi geologijom, takođe je izrazio sumnju da je riječ o radioaktivnom materijalu. Prema tome, situacija nije bezazlena pa neko mora sve da ispita", kazao je Bulatović.

On je ranije najavljivao i krivične prijave protiv Opštine zbog, kako je objasnio, devastacije prostora pored Tare.

„To što se materijal iz iskopa tunela *Klisura*, na putu Kolašin-Berane, odlaže u Sportskoj zoni bez ikavog je lošeg uticaja na životnu sredinu. Odlaganjem materijala postići će se nivelisanje parcela, što će znatno podići kvalitet prostora i pripremiti teren za implementaciju plana", tvde u kolašinskoj Opštini, napominjući kako se od odlaganja viška prirodnog materijala sa gradilišta, može očekivati samo korist.

„Ministarstvo pomorstva i saobraćaja zahtijevalo je od Opštine Kolašin definisanje lokacije za odlaganje prirodnog materijala iz iskopa, u vezi s izgradnjom planiranog tunela *Klisura*. Sarajevsko preduzeće *Euro asfalt* može odlagati višak prirodnog materijala iz iskopa nastalog u postupku rekonstrukcije puta Berane-Kolašin", kažu u Opštini.

Najveća šteta od neplanirano geološki komplikovanog terena, jasno je, mogla bi biti kašnjenje radova i mnogo veći troškovi. Kašnjenje zvaničnih informacija, i to je jasno, pretjerano je razbuktalo maštu Kolašinca, a neke i ozbiljno uznemirilo. Dok se čeka da vode ispod Bjelasice oteču i stvore se uslovi za nastavak radova, mogla bi biti nanesena šteta i Tari u koju se uliva rijeka Svinjača, čija pritoka izvire neposredno pored gradilišta.

Naročito, ako se uzme u obzir da je *Suza Evrope* već poodavno zamućena zbog radova na autoputu.

Dragana ŠĆEPANOVIĆ

SKLEPANA NOVA VLAST U ULCINJU

Sve je isto, samo njega nema

Iako je Ulcinj opština u kojoj DPS procentualno osvaja najmanje glasova na nivou države, ona će ubuduće imati gradonačelnika iz te stranke

Prvi put u istoriji predstavnik naše stranke biće predsjednik Opštine Ulcinj", pobjedonosno je u srijedu uskliknuo visoki funkcioner Demokratske partije socijalista **Ljuid-Ljubo Škrelja**.

On je rekao da će novi predsjednik Skupštine opštine, **Ilir Čapuni** iz Nove demokratske snage – Forca, po odredbama koalicionog sporazuma, u roku od najdalje 20 dana, morati da zakaže sjednicu na kojoj će biti izabran gradonačelnik.

„To može biti i ranije, na zahtjev odbornika DPS-a", kazao je Škrelja, što znači da će najkasnije do sredine maja član Đukanovićeve partije biti predsjednik te Opštine.

Od decembra 1990. godine, odnosno od organizovanja prvih višestranačkih izbora, gradonačelnik Ulcinja je uvijek bio član jedne od albanskih nacionalnih partija.

Još nije poznato ko će za tri sedmice sjesti u tu fotelju, a najviše šansi ima predsjednik Opštinskog odbora DPS-a **Ljoro Nrekić**, koji je bio nosilac liste te stranke na lokalnim izborima koji su održani početkom februara.

Očekuje se da će on zamijeniti lidera Force **Nazifa Cungua**, koji je prije dvije godine instaliran na tu funkciju dekretom iz Podgorice. Njegovi grčeviti naponi da i treći put bude gradonačelnik neslavno su propali.

Bilo je to evidentno nakon što su

dva puta odbijeni njegovi pokušaji da dosadašnja skupštinska većina donese budžet Opštine za 2018. godinu koji je on planirao na preko 15 miliona eura. Na kraju, Cungu je bio prinuđen da sam potpiše tu odluku. Ostaje da se vidi da li će taj akt biti potvrđen na prvoj narednoj sjednici lokalnog parlamenta.

Dokumentom po principu „uzmi ili ostavi“, lider Force je bio prinuđen da prihvati sve zahtjeve DPS-a koje su sročili glavni pregovarači, politički direktor **Tarzan Milošević** i koordinator za Ulcinj **dr Halil Duković**, iako se tome na sjednici Glavnog odbora usprotivilo nekoliko istaknutih članova te stranke. Forca je u kampanji nastupala sa snažnom lokalpatriotskom retorikom optužujući DPS da diskriminiše Ulcinj, a druge albanske partije da slijepo slijede Đukanovićevu stranku.

No, nakon što su pristali da uđu u novu vlast, koja će imati podršku 30 od ukupno 33 odbornika u lokalnom parlamentu, te bezuslovnom podrškom lideru DPS-a na predsjedničkim izborima imidž ove stranke nepovratno je narušen.

Novu lokalnu vlast će u Ulcinju uz DPS i Forcu, činiti i Koalicija *Zajedno za budućnost Ulcinja* **Fatmira Đeke**, Demokratska unija Albanaca **Mehmeda Zenke**, te Socijaldemokrate i Bošnjačka stranka. Sve te stranke su dio vladajuće koalicije i na državnom nivou. U opoziciji će ostati tek tri

odbornika: dva iz URA i jedan iz Socijaldemokratske partije.

Iz Građanskog pokreta URA ocijenili su da je konstituisanje Skupštine opštine Ulcinj bio crni dan za parlamentarizam i obična farsa. „Novu vlast podržavaće čak 91 odsto

vidi da je njima suštinski centrala u Podgorici“, kaže on.

Bez obzira što imaju većinu (18 odbornika) da formiraju vlast, niko od čelnika albanskih nacionalnih stranaka nije uputio makar formalnu ponudu za pregovore.

odbornika. ovo nema ni u Bjelorusiji: možda samo u Sjevernoj Koreji. Sahranjena je demokratija, prvi put u Ulcinju će biti gradonačelnik iz redova DPS-a. Vratili smo se u komunizam“, kazao je razočarano odbornik te političke grupacije i potpredsjednik Opštinskog odbora **Ilir Harasani**.

On navodi da je to još indikativnije ukoliko se zna da DPS osvaja procentualno najmanje glasova u Ulcinju. Na posljednjim izborima, to je bilo manje od četvrtine. „Volja birača je izigrana. Ulaskom u koaliciju sa DPS-om albanske nacionalne partije definitivno su sahranile svoj politički program i digli ruke do strateških interesa Opštine Ulcinj, a to su morsko dobro, Valdanos, Solana i Velika plaža“, kaže Harasani.

Predsjednik Opštinskog odbora SDP-a **Naser Resulbegović** podsjeća da su se lideri stranaka koje će činiti novu vlast godinama žestoko međusobno optuživali. „Sada se

Još nije poznato ko će za tri sedmice sjesti u tu fotelju, a najviše šansi ima predsjednik Opštinskog odbora DPS-a **Ljoro Nrekić**, koji je bio nosilac liste te stranke na lokalnim izborima, koji su održani početkom februara

Resulbegović podsjeća da je nakon prekompozicije vlasti u Ulcinju, u martu 2016. godine, Skupština često kuburila sa kvorumom iako je tada vladajući savez imao podršku 27 odbornika. „Sve je isto, samo njega nema“, komentarisali su neki građani Ulcinja na društvenim mrežama odluku DPS-a da odbaci

želju Cunga da ponovo bude predsjednik Opštine.

Narednih dana očekuje se nastavak pregovora o raspodjeli funkcija u lokalnoj samoupravi i preduzećima čiji je ona osnivač. No, s obzirom na brojnost onih koji je čine, svi će se morati zadovoljiti mrvicama, dok u DPS-u imaju više razloga za zadovoljstvo.

„Za nas je najvažnije da se kvalitetno sarađuje, da nema unutrašnjih opstrukcija, da kao lokalna vlast budemo generator i akcelerator razvoja naše opštine. Sa odlazećim gradonačelnikom, to nije bilo moguće“, kaže Fatmir Đeka iz Demokratske partije.

On naglašava da se mora brzo raditi, jer je sezona na pragu, grad praktično u haosu, a izvodi se i najavljuje niz značajnih projekata. „Tu, prije svega, mislim na rekonstrukciju treće dionice puta od Ulcinja prema graničnom prijelazu Sukobin, obnovu hotelskih kapaciteta, i naravno, početak izgradnje vodovodne i kanalizacione mreže sredstvima koja je u iznosu od oko 20 miliona eura obezbijedila Vlada Crne Gore, preko njemačke KfW banke“, nabraja Đeka navodeći da su tu i projekti vjetroelektrana na Možuri, solarne elektrane na Briskoj gori, te razvoj poljoprivrede na Anamalskom području.

Za sredinu maja planirano je otvaranje hotelskog kompleksa *Holiday Village Montenegro*, kao i raspisivanje tendera za zakup ostrva Ada. Već je najavljeno da će se na tom javnom pozivu takmičiti ugledne kompanije u turizmu poput *Tomasa Kuka* i *Karisme*.

Postalo je pravilo da veliki broj gostiju iz regiona posjećuje ulcinjsku rivijeru za prvomajske praznike. Dočekaće ih raskopane ulice i nelegalna gradnja koja buja na najatraktivnijim djelovima grada.

Zabavljeni oko svojih kombinacija, političari iz Ulcinja su zaboravili na to.

Mustafa CANKA

MONITOR: *Kako će prošlonedjeljni incident - kada je Vojislav Šešelj, kako su prenijeli pojedini srpski i hrvatski mediji, zgazio i zapalio hrvatsku zastavu i vrijeđao hrvatsku delegaciju, zbog čega je ona prekinula posjetu Srbiji, uticati na odnose između Srbije i Hrvatske?*

ČANAK: Pre svega, nije bilo paljenja hrvatske zastave, nego je osuđeni ratni zločinac Šešelj dr Vojislav ustvrdio da je oborio i izgazio hrvatsku zastavu u parlamentu. Iako to niti je ko video niti je ko posvedočio, a na šta je hrvatska delegacija odreagovala napuštanjem Beograda i Srbije. Mislim da je to bilo nasadanje na još

Šešelj je uvreda za parlament

Činjenica da je Vojislav Šešelj, osuđeni ratni zločinac, i poslije dvije nedjelje od izrečene presude i dalje poslanik Narodne skupštine Republike Srbije je uvreda za taj parlament i uvreda za građane i građanke ove zemlje, a naročito pripadnike hrvatske nacionalne zajednice

jednu šešeljevsku laž i podlost čiji je jedini cilj bilo ometanje normalizacije odnosa između Beograda i Zagreba, a samim tim i usporavanje evropskih integracija. Uprkos svemu što se izdešavalo poslednjih dana, verujem da to ipak na kraju neće značajnije uticati na odnose dve zemlje.

MONITOR: Radikali najavljuju miting u Hrtkovcima i to na isti dan kad su prije 26 godina započeli

Oduvijek sam bio protiv oportunističkog zaklanjanja iza floskula o južnoj srpskoj pokrajini. Uvijek me zanimala realnost i kako ljudi zaista žive, kako da se neki problem stvarno riješi. Puno puta sam rekao da jedino trajno i kvalitetno rješenje za pitanje granica na ovim prostorima predstavljaju evropske integracije

protjerivanje Hrvata i za što je Šešelj osuđen u Hagu kao ratni zločinac. Da li to može izazvati kaos?

ČANAK: Podsetiću Vas najpre da je Liga socijaldemokrata Vojvodine pre 26 godina, pod sloganom „Nećemo da se delimo, nećemo da se selimo“, čuvala komšije u Hrtkovcima od Šešelja i njegovih batinaša. Verovatno ste primetili i da smo najavili da ćemo opet i mi biti u Hrtkovcima. Nemamo nameru da mu dozvolimo da ponovi zločin kao što je najavio da će učiniti. Što se haosa tiče, Šešelj je čovek mržnje i haosa, sve što on čini izaziva kaos i nesreću. Bitno je da još ima ko da mu se suprotstavi.

MONITOR: Da li će Liga socijaldemokrata Vojvodine i Demokratska stranka organizovati 6. maja u Hrtkovcima kontramiting ukoliko MUP ne zabrani okupljanje radikala u tom mjestu istog dana.

ČANAK: Liga je zakazala taj skup 6. maja od 00.01 do 23.59 časova. MUP je zabranio sve skupove, kao da su u pitanju dve strane. A nisu. Oni su zločinci koje vodi osuđeni ratni zločinac, a mi nemamo nameru da im dozvolimo

Liga socijaldemokrata Vojvodine je prije 26 godina, pod sloganom „Nećemo da se delimo, nećemo da se selimo“, čuvala komšije u Hrtkovcima od Šešelja i njegovih batinaša. Najavili smo da ćemo opet i mi biti u Hrtkovcima. Nemamo namjeru da mu dozvolimo da ponovi zločin kao što je najavio da će učiniti

da zločin ponove. Videćemo šta će do kraja od svega toga biti. U svakom slučaju, nedopustivo je da se građani nesrpske nacionalnosti u tom mestu ili protivnici Šešeljeve politike mržnje i podela osećaju nebezbedno. Nemamo nameru da to dozvolimo.

MONITOR: U Srbiji osuđeni ratni zločinac sjedi u parlamentu a opozicioni poslanici u parlamentu su izloženi fizičkom linčovanju i maltretiranju. Kako to komentarišete?

ČANAK: Nije Šešelj jedini, setite se Branimira Glavaša u Saboru. Ali, to nije moja stvar. To je pitanje za hrvatsko društvo. Činjenica da je Vojislav Šešelj, osuđeni ratni zločinac, i posle dve nedelje od izrečene presude i dalje poslanik Narodne skupštine Republike Srbije je uvreda za taj parlament i uvreda za građane i građanke ove zemlje, a naročito pripadnike hrvatske nacionalne zajednice. Dokle god je tako nešto moguće, moguća je i „šešeljizacija“ parlamenta, odnosno njegovo pretvaranje u radikalsko blato u kojem nikoga i nikakva sramota ne treba da iznenadi.

MONITOR: Vi ste predali Administrativnom odboru Skupštine Srbije presudu Žalbenog vijeća koje je osudilo Šešelja na

kaznu zatvora od deset godina da mu konstatuje prestanak mandata. Kakvo reagovanje očekujete?

ČANAK: Očekujem da Republika Srbija i njeni zvanični organi poštuju Zakon o izboru poslanika koji kao jedan od razloga za prestanak mandata navodi pravosnažnu presudu na zatvorsku kaznu dužu od šest meseci. Šešelji je osuđen na zatvorsku kaznu od deset godina. Dakle, njemu je mandat prestao. Podneo sam zahtev za sednicu Administrativnog odbora tim povodom i dostavio tu presudu. Pazite, mi sada imamo situaciju u kojoj je čovek osuđen za ratne zločine ne samo poslanik, nego i član parlamentarnog Odbora za kontrolu službi bezbednosti?! Znae kako, nemam sumnje da će biti pokušaja da se zakon ignoriše, ali Liga socijaldemokrata Vojvodine neće ćutati. Šešelju je mandat prestao onog trenutka kada je osuđen na kaznu zatvora od deset godina i bićemo tu da na to ukazujemo dok se to ne desi, a znate da je LSV prilično uporna kada nešto zacrta. U međuvremenu očekujemo i reakciju nadležnih državnih organa u vezi njegove najave da je spreman da zločin ponovi.

MONITOR: *Ministar odbrane*

Od trenutka kada je došlo do uzleta nacionalizma i uticaja crkve, a relativizacije antifašističke borbe i prekrajanja istorije, došlo je do problema u kojima živimo. Mislim da je regionu potrebno učenje o antifašizmu i u školama i u javnom servisu i da bi to, pored hladnih glava političara, u velikoj mjeri pomoglo da se problemi sistemski i kvalitetno riješe

Foto: Milena Đorđević

Srbije Aleksandar Vulin javno huška na regionalne sukobe svojim ekstremističkim izjavama. Kakve će to posljedice izazvati?

ČANAK: Svi moraju biti svesni da nam i sutra valja živeti jednim pored drugih. I bilo bi dobro da u javnom govoru na svim stranama bude što manje teških reči. Lično verujem u to da je najbolji put za izgradnju trajnog poverenja i stabilnosti u regionu insistiranje na antifašizmu i zajedničkim tekovinama Drugog svetskog rata. Ne znam da li ste primetili, ali od trenutka kada je došlo do uzleta nacionalizma i uticaja crkve, a relativizacije antifašističke borbe i prekrajanja istorije, došlo je do problema u kojima živimo. Mislim da je regionu potrebno učenje o antifašizmu i u školama i u javnom servisu i da bi to, pored hladnih glava političara, u velikoj meri pomoglo da se problemi sistemski i kvalitetno reše.

MONITOR: *Početkom prošle godine izjavili ste da je Kosovo priznato kao nezavisna država i da više nije u sastavu Srbije,*

dodajući da u ime mira na Balkanu, evropske budućnosti Srbije i istorijskog pomirenje dva naroda izražavate spremnost da takvu odluku i podržite. Kako je po Vašem mišljenju najbolje riješiti pitanje Kosova?

ČANAK: To je izjava iz predsedničke kampanje u kojoj sam se izjasnio o svim najtežim pitanjima koja se nalaze pred Srbijom. Oduvek sam bio protiv tog oportunističkog zaklanjanja iza floskula o južnoj srpskoj pokrajini. Uvek me zanimala realnost i kako ljudi zaista žive, kako da se neki problem stvarno

reši. Rekao sam i tada da ne želim da učestvujem u politici koja mitovima daje prednost u odnosu na stvarnost i koja beži od činjenica, ma koliko da su one neprijatne. Puno puta sam rekao da jedino trajno i kvalitetno rešenje za pitanje granica na ovim prostorima predstavljaju evropske integracije. Nadam se da će dijalog Beograda i Prištine dovesti do zajedničkih rešenja i omogućiti taj evropski put.

MONITOR: *Da je bilo lustracije da li bi Aleksandar Vučić bio predsjednik Srbije?*

ČANAK: Ne znam. Po zakonu za koji je, uprkos našim apelima - dozvoljeno da zastari, i zakonu koji uprkos našim zahtevima da se primeni - nije dočekaio svoju primenu, postojala bi komisija koja bi o tome odlučivala. Ono što sigurno znam jeste da bi da je DOS još oktobra 2000. prihvatio moj zahtev da se zabrani rad SPS, SRS, JUL i Stranke srpskog jedinstva, danas mnogo toga bilo drugačije.

Veseljko KOPRIVICA

POD BEZGREŠNIM SUNCEM

Već treći dan Faeton vozi svoju vatrenu kočiju preko neba bez oblačka. Tek u kasno popodne, kad se prikloni prozračno plavičastom horizontu ocrtanom dugim grebenom Šar Planine, pojavi se nekoliko pramenova bijelih oblaka; ali čim sasvim utone, pretvori Šar Planinu u onaj zlatasto sjetni akt Tahikanke, legnute na bok i netremice zagledane pravo u vas, sa Gogenovog platna nazvanog ominožno: „Nikad više“ - i ti oblaci se rasplinu a potpuno čisto nebo na zapadu preplavi bakarni sjaj suptilno protkan nitima nježne plaveti.

Kad god se poveže nekoliko sunčanih aprilskih dana na potpuno vedrom nebu, sjetim se moja dva davno napisana stiha; jedan prije četrdeset, a drugi još davnije, prije punih šezdeset godina. Prvi, manje davni stih je pohvala Suncu i glasi:

„Svakog aprila, niknu mi krila!“ (U slijedećim stihovima, Sunce postaje uzrok moje metamorfoze u krilato biće, u kontekstu Platonove definicije da je, uz ptice, čovjek jedini dvonožac, ali bez krila i čak bez perja!);

Drugi davniji stih (zapravo dvostih), je neka vrsta ozbiljne zamjerke Suncu, koje se promoviše - možda je bolje reći: degradira!? - u apsolutnog monarha:

„A gore, visoko, biješti Sunce žuto
I caruje svijetom, ujedajuć' ljuto!“

Sada, pod blistavim Suncem na vedrom nebu bez i jednog jedinog oblačka, u aprilsko podne, pitam se jesam li se ogriješio o Sunce!? Može li se uopšte ogriješiti o Sunce ili je ono (bar ono!) potpuno bezgrešno? Činjenicu da su mi opet nikla krila pripisaću Suncu, ali time neću isključiti mogućnost neke njegove krivice. Kao direktan kontrapunkt, sijevnuli su mi u sjećanju stihovi koje sam, slijedeći nepromišljeno knjige (čak i poslije svih izmišljotina, neistina i prijesnih laži kojima su knjige preplavljene!?), do nedavno pripisivao Hafez Širaziju:

Čak i
Poslije
Svog ovog vremena
Sunce nikada nije reklo Zemlji:
„Duguješ mi!“

Vidi

Šta biva od takve ljubavi,
Ona obasjava cijelo nebo.

Tek nedavno otkrio sam da ovi stihovi nisu Hafezovi. Napisao ih je Daniel Ladinski (*The Gift: Poems by Hafez*, 1999, p.34). Ili možda ipak jesu Hafezovi, jer Daniel Ladinski tvrdi da mu ih je u snu izdiktirao sam Hafez!? Tako se desilo da sam, nehotice, bio nepravedan prema Danielu Ladinskom, što, logično, ne isključuje mogućnost da sam bio nepravedan i prema Suncu, kad sam ga, prije šezdeset godina, optužio da *caruje svijetom ujedajuć' ljuto*. Da caruje svijetom – caruje, ali da ujedaja!? I još – ljuto!?

Potreba da prebacujemo svakome i po svaku cijenu, čak i onima koji su za nas učinili ono što mi nikako ne možemo učiniti za njih (na primjer, da se naljutimo čak i na roditelje, na majku i oca, koji su nas rodili ali koje mi ne možemo roditi!), obuhvatila je čak i Sunce, koje za nas čini ono što mi ne možemo učiniti za njega! Sjetimo se koliko samo ima psovki na adresu *Sunca kalajisanog*, a da ne govorimo o proklinjanju Sunca ne samo zbog propale žetve, nego i zbog opekotina dobijenih na plaži ili na kakvoj terasi!

Kako god bilo, poeta onih Hafez/Ladinski/Hafez stihova, nedvosmisleno je istinita! Kroz sve ove milijarde godina koliko obasjava Zemlju i omogućava život svih bića, Sunce se ni jednom nije spustilo na nivo čangrizavog podjsećanja šta mu sve duguje Zemlja sa svim svojim obiljem bilja, reptila, riba, ptica, zvjeradi i ljudi!

Ima nešto uzvišeno u veličini čovjeka koji ne traži zahvalnost i ne prebacuje ništa nikome makar cijeli život činio samo dobro drugima, sličan Suncu iz one metafore. Ali upravo zato, ima mnogo plemenitosti i u tome da se sjetimo, puni zahvalnosti, svakog dobra koje nam je neko nekada učinio, pa bio to i lijep osmijeh ili prijateljski pogled. Ako se i ne brišu, svi grijesi koji su prema nama počinjeni, postaju mnogo bezazleniji i podnošljiviji pri pogledu na vedro nebo i saznanje na kosmički veliku privilegiju da živimo pod bezgriješnim Suncem.

Piše: Ferid MUHIĆ

Ima nešto uzvišeno u veličini čovjeka koji ne traži zahvalnost i ne prebacuje ništa nikome makar cijeli život činio dobro drugima. Upravo zato, ima mnogo plemenitosti u tome da se sjetimo, puni zahvalnosti, svakog dobra koje nam je neko nekada učinio, pa bio to i osmijeh ili prijateljski pogled

GORAN ČETKOVIĆ, SLIKAR

Slikam — dakle postojim

Moje slikarstvo se bavi jednim pitanjem, a to je pitanje čovjeka, današnjeg čovjeka i opstanka njegovog duhovnog bića u svijetu u kome ljudske vrijednosti polako nestaju. To je pali, adamski lik, čovjekov koji je uplašen i bačen u strahotni svijet

Slikar Goran Četković diplomirao je slikarstvo na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju, u klasi profesora Nikole Gvozdenovića. Dobitnik je godišnje nagrade galerije *Spinaker* na izložbi studenata završne godine, kao i nagrade za slikarstvo ULUCG *Milunović, Stijović, Lubarda* za 2016. godinu. Izlagao je na velikom broju grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu i učesnik je velikog broja likovnih kolonija. Samostalno je izlagao u Baru, Herceg Novom, Kolašinu, Podgorici, Mojkovcu, Kotoru, Tivtu, Beogradu, Zagrebu, Splitu. Pored slikarstva, ovaj rođeni Kolašinci, koji živi u Sutormu, uspješno se bavi i pedagoškim radom u OŠ *Kekec* u Sutormu i Ekonomsko-ugostiteljskoj školi u Baru.

MONITOR: *Jedan ste od najizrazitijih i najubjedljivijih ekspresionista savremenog crnogorskog slikarstva, i, kako je rekla Ljiljana Zeković, stvaralac ste izuzetnog likovnog senzibiliteta. Opišite proces rada. Kako započinjete i je li ideja tu prije slike ili je to spontani proces?*

ČETKOVIĆ: Zadovoljstvo je kada o mom radu ima ovakvo

mišljenje jedna od naših najistaknutijih istoričarki umjetnosti. Što se tiče samog procesa rada mogu reći da moje slikarstvo ne trpi koncept. Ono je prvenstveno zasnovano na spontanosti. Samim tim i ideje, koje su u početku slikanja vodilje, kroz dalji rad nestaju, jer kao po pravilu, rađaju se nove, i sve tako u krug.

MONITOR: *Motivi na Vašim slikama su različiti, ali centralni motiv je čovjek, možda i njegova usamljenost, otuđenost - različita psihička stanja.*

ČETKOVIĆ: Moje slikarstvo se bavi jednim pitanjem, a to je pitanje čovjeka, današnjeg čovjeka i opstanka njegovog duhovnog bića u svijetu u kome ljudske vrijednosti polako nestaju. To je pali, adamski lik čovjekov, koji je uplašen i bačen u strahotni svijet. Slike predstavljaju likove koje su istovremeno distancirani od savremenog života, ali su i duboko ogrezli u njemu. Ono čemu težim jeste snaga izraza zasnovana na jakoj ekspresivnosti i dinamici. Akcenat je na psihološkom nijansiranju likova. Svaki rad je prožet jakom emocijom.

MONITOR: *Kako biste opisali evoluciju Vašeg slikarskog rada?*

ČETKOVIĆ: Kroz umjetnost sam se kretao od realnog ka modernom. Nikad nijesam davao prednost nekom posebnom likovnom izrazu. U mom stvaralaštvu se miješaju ekspresionizam i apstrakcija sa snažnom fantastikom. Hronološki gledano moje slikarstvo ima svoj put i kontinuitet i danas je puno snažnije i zrelije u odnosu na ranije.

MONITOR: *Koliko je za Vas, za Vaše umjetničko formiranje bilo važno studiranje na Cetinju i to u klasi Nikole Gvozdenovića, koji važi za izuzetnog pedagoga?*

ČETKOVIĆ: U vrijeme kada sam studirao, Likovna akademija na Cetinju, s pravom mogu reći, bila je jedna od boljih u regionu. Konkurencija je bila uvijek žestoka. Sam upis na akademiju, u to vrijeme, je bio kao ostvarenje sna. A sam grad, kao iz bajke... Sjajan profesorski kadar na čelu sa profesorom Nikolom Gvozdenovićem je ostvarivao

Nakon svih ovih godina ostao sam u potpunosti dosljedan sebi i svojoj umjetnosti. U radu kao i u životu, bilježite uspone i padove ali kod mene je glad za slikanjem sve veća

sjajne rezultate. Ponosan sam što sam diplomirao u klasi profesora Gvozdenovića, čovjeka koji je ostavio veliki trag u crnogorskoj likovnoj umjetnosti. Na izložbi studenata završne godine, dobitnik sam i nagrade za slikarstvo od strane FLU Cetinje i galerije *Spinnaker* iz Herceg Novog, gdje sam i imao prvu samostalnu izložbu.

MONITOR: *Živite i radite u Sutormu, okruženi fascinantnim motivima. Šta sve utiče na Vaše slikarstvo – predio u kojem stvarate, koji sve umjetnici?*

ČETKOVIĆ: Već sam govorio koliko je za moje slikarstvo bitno

ono unutrašnje – emocija. Međutim i spoljašni svijet - priroda ima velikog uticaja na mene. Slikajući čovjeka formu svodim na najjednostavnije oblike koji podsjećaju na znakove i simbole iz prirode. Na mojim slikama je dominantna plava boja – boja neba i mora, odnosno svemira. Ono u šta čvrsto vjerujem a što potvrđuje i veliki broj istaknutih likovnih kritičara, iz zemlje i regiona, jeste da sam stvorio prepoznatljiv rukopis i da sam svom slikarstvu dao jak lični pečat. Svaki ozbiljan autor se u svom radu oslanja na vrijednosti koje su stvorene kroz istoriju umjetnosti i na sjajne umjetnike kao što su Karavado, Goja, Van Gog, Pikaso, Dado...

MONITOR: *Kakva je veza između djela i života i koliko umjetnik otkriva sebe kroz radove?*

ČETKOVIĆ: Moje slike imaju snažnu crtu autobiografskog. Za mene je slikarstvo način života, a život sam po sebi je jedno umjetničko dijelo.

MONITOR: *Vaše slikarstvo ne vezujemo za aktuelno vrijeme. Koliko je bilo teško sve ove godine ostati dosljedan slikarstvu, a i sebi?*

ČETKOVIĆ: Mišljenja sam da se moje slikarstvo može vezati za svako vrijeme. To je veoma lijepo zapazila i istoričarka umjetnosti Ljiljana Zeković. Između ostalog, ona kaže da moje slike kod posmatrača izazivaju osjećaj nelagode, otpora i užasa jer posjećaju na nas same, vrijeme u kojem živimo, a koje je zapravo ogledalski odraz cjelokupne istorije čovječanstva. Sličnog mišljenja je i istaknuti beogradski likovni kritičar Dejan Đorić koji je kazao da je moje djelo univerzalno jer ja slikam lice svijeta a ne samo svijet lica. Ovome ne bih imao šta dodati. Nakon svih ovih godina ostao sam u potpunosti dosljedan sebi i svojoj umjetnosti. U

Moje slike imaju snažnu crtu autobio-grafskog. Za mene je slikarstvo način života, a život sam po sebi je jedno umjetničko dijelo

radu kao i u životu, bilježite uspone i padove ali kod mene je glad za slikanjem sve veća.

MONITOR: Često izlažete, kako u Crnoj Gori tako i u regionu. Kako je danas biti likovni umjetnik u Crnoj Gori i s kojim se problemima susrećete?

ČETKOVIĆ: Izlaganjem svaki umjetnik doprinosi svojoj ličnoj afirmaciji. Iz tih razloga često i izlažem. Samo u prošloj godini imao sam više izložbi od kojih su i dvije samostalne u Beogradu. Učesnik sam i više međunarodnih likovnih salona. Jedan od važnijih salona je bio u Beogradu, u galeriji *Progres*, u organizaciji Tesla fondacije iz Njujorka i na toj izložbi se predstavilo dvadesetak umjetnika iz čitavog svijeta. Dobitnik sam i plakete, istoimene fondacije. Drugi salon je bio u Cirihi u galeriji „A & life“ gdje se predstavilo desetak evropskih umjetnika. Sa istom galerijom sam i potpisao ugovor o saradnji i u stalnoj postavci ove galerije se nalazi mojih pet slika.

Što se tiče crnogorske likovne scene mogu reći da je u zadnje vrijeme sve manje krupnih umjetničkih projekata. Kada bi se češće organizovale izložbe – saloni, u kojima bi se vršila objektivna selekcija od strane istaknutih istoričara umjetnosti, smatram da imamo kvalitetne umjetnike, koji bi dostojno predstavljali svoju zemlju i na međunarodnom nivou. Jedan dio istoričara umjetnosti, prilikom selekcija, i nema pravi uvid u rad svih crnogorskih umjetnika. Na nama umjetnicima je da istrajemo. Slikam – dakle postoji.

Miroslav MINIĆ

Umjetnost ne može da spere krv, ali može da osvijetli zločin

Pozorišna predstava *Deportacija* premijerno je odigrana u Novom Pazaru. Autor teksta je crnogorski dramaturg i novinar Željko Vušurović, dramaturgiju je radila Svetlana Broz, adaptacija i režija bili su posao Gradimira Gojera, a u produkciji novopazarskog Kulturnog centra

Tema predstave je tragični ratni događaj iz 1992, kad je tadašnja crnogorska vlast naredila da se grupa bosanskih muslimana „sa velikim M“, koji su spas od rata potražili u Crnoj Gori, vrati u zemlju iz koje su došli, „ali ne samo da se vrate već i izruče ratnim zločincima koji su izvršili egzekuciju“.

Bračni par Gojer-Broz je istovremeno čitao tekst do tada njima nepoznatog crnogorskog autora Željka Vušurovića i, kako kažu, odmah su donijeli odluku da „to mora da se radi“. Pitanje je bilo samo kada, kako i gde.

– U ovom slučaju deportacije, tragično je što su svi ti ljudi izgubili živote, a niko do danas nije odgovarao. Prošlo je više od četvrt veka. Pratila sam suđenja za taj ratni zločin, koji se godinama odvijao u podgoričkim sudovima i suočila se sa sramnim zaključkom njihovog vrhovnog suda u dva navrata – da uopšte nije bilo zločina. Pa, ako ga nema, ne može se zvati ratnim zločinom. Ubistvo preko stotinu ljudi za njih nije bio zločin. Ne razumem to pravosuđe, iako je

ono na čitavom Zapadnom Balkanu potpuni vazal vlasti. Ne razumem kako spavaju te sudije posle takvih presuda – pita se Svetlana Broz. Ona smatra da umetnost ne može da spere ljagu i krv devedesetih godina, jer „to može da uradi samo sud, samo zločinci svojim priznanjem, kajanjem, traženjem oprostaja“. „Ali, umetnost može da uključi reflektore i da obasja taj zločin, tu krv. Svaki gledalac nakon predstave, hteo to ili ne, mora sebi da postavi bezbroj pitanja. Naravno, zavisi od toga gde živi. U Crnoj Gori mora da se zapita gde sam bio tada, šta sam radio tada, zašto ćutimo trideset godina o tom činu, zašto, svi znamo da je tako bilo, a od nas 600 hiljada samo jedan čovek govori javno ili krunski svedok, kome na suđenju nisu dali da govori. Ni sudija, ni tužilac nisu dozvolili Slobodanu Pejoviću, krunskom svedoku, da kaže ono što je imao. Morali su da ga dovedu pred sud, ali su ga onda sprečili da govori“, kaže Svetlana Broz.

Brozova smatra da bi ova predstava „trebalo da probudi osećanje empatije i odgovornosti“. „Mi nikada ne znamo koji su to psihološki momenti i kada

• TRIJUMF KREATIVNOSTI
I NEMIRENJA SA ZLOM: Sa
premijere predstave *Depor-*
tacija u Novom Pazaru

se ljudi bude. Najteže je menjati svest, ali je moguće na neki način uticati na svest. U to verujem i niko neće izaći sa ove predstave, kao što je ušao u nju“, napominje ona.

Režiser Gojer je prihvatio da radi tekst „sa tendencijom da ljudi spoznaju istinu o zločinu“.

– Na ovim prostorima je problem što postoje različite istine. A istina je jedna jedina, ne mogu postojati različite. Relativiziranje istine je izuzetno veliki problem Zapadnog Balkana. Ovde nije problem samo vlastodržaca, koji skrivaju tu istinu. Bojim se da je ovde problem kompletnih naroda koji pristaju na laž. Boreći se protiv laži o agresiji koja se desila na državu BiH, već sam radio jednu predstavu slučajno ili namerno. Svetlana je autorka teksta *Dobri ljudi u vremenu zla* i ovo je moj nastavak angažovanja kroz teatar. Čovek se u današnje vreme na različite načine može angažovati. Možete politički direktno delovati, ali mislim da je ova suptilna varijanta kroz teatar daleko svrsishodnija – naglašava Gojer i dodaje da se „ovo nije moglo raditi u Crnoj Gori, nijedan od teatarata to ne bi radio, jer je tamo vlast zabranila istinu o tom događaju“. – Isplatili su finansijski porodice žrtava, ali ne daju da se o tome govori. I onda se

pojavio direktor Kulturnog centra iz Novog Pazara, koji je istog trenutka rekao da će oni to da rade – podvlači Gojer.

Njega fascinira sastav ansambla, jer „glumci dolaze iz Prištine, Novog Pazara i Sarajeva, iz tri različite države, iz tri različita kulturna miljea“.

– Mislim da je ova predstava na neki način potvrda da pošten svet, posebno iz umetničke sfere, ima dovoljno snage da progovori ono o čemu politika čuti, književnost čuti, što je veoma opasno. Publicistika čuti ili to tretira marginalno. Nisam mogao noćima da spavam dok sam radio ovu predstavu, jer sam stalno pred očima video scene, ne iz moje predstave, jer ona je ipak neki odmak od događaja, nego scene kada te bespomoćne ljude isporučuju njihovim dželatima od kojih su pobjegli. Ta predstava je ispit savesti za celi ansambl, za mene lično. Predstava za sve nas je jako stresna.

Svetlana Broz naglašava da je bilo mnogo pokušaja „spoticanja i zaustavljanja dok se predstava stvarala, puno podmetanje klipova u točkove samoj produkciji“.

Gojeru je, za četiri decenije rada, ovo 129. predstava, a najzaslužniji čovek za njenu produkciju je potpredsednik Vlade Srbije Rasim Ljajić.

– Kada potpredsednik jedne vlade kaže da će se raditi, to je veliki znak. S druge strane, bio sam osramoćen kao stanovnik Sarajeva. Za sto za kojim smo sedeli Svetlana i ja u Sarajevu, došao je nekadašnji direktor drame sarajevskog Narodnog pozorišta, i rekao „A radite odličan tekst“. On je imao taj tekst, ali nije imao odvažnosti da ga stavi na repertoar u Sarajevu. A nema pozvanije sredine da to igra od bosanske, jer radi se o bosanskim ljudima nad kojima je izvršen zločin. Bio sam posramljen i ne mogu da verujem da ljudi mogu da strahuju u Bosni od crnogorske vlasti. Mafije su povezane u jugoistočnoj Evropi, pa su i umetničke mafije povezane, jer postoje umetnički klanovi, koji su u dogovoru. Ako niko u Crnoj Gori od teatarata neće to da igra, ne sme to da igra, onda oni imaju svoje eksponente u Bosni sa kojima dogovaraju stvari. Otpor zlu je bitan, bez obzira gde se desi – objašnjava Gojer i dodaje da je predstava pravljena da se, prvenstveno, igra u ovom krajevima „koji kulturu sećanja ne gaje“. – Ova predstava je aktivan prilog kulturi sećanja. Ovde se gaji kultura zaborava i to u svim sredinama, svuda na Zapadnom Balkanu – ističe Gojer.

Svetlana Broz ocenjuje da je razlog za to „što zaborav podrazumeva mogućnost ponavljanja“. „A svi oni

IZLOG KNJIGA

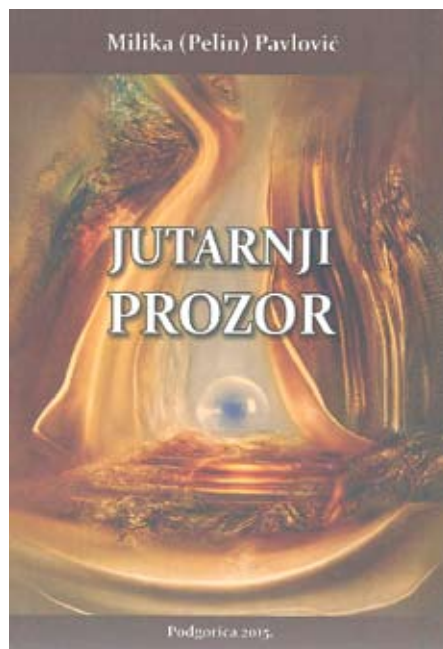
MILIKA PAVLOVIĆ

JUTARNJI PROZOR

Podgorica

„Pomalo smo i umorni od tolikog broja napisanih i izdanih knjiga, pa kada neupućenom čitaocu, ili onom koji bi tek da sazna što to, zapravo, jeste poezija, slava joj – dođe do ruke, s dozom bojaznosti pruža ruku prema njoj. No, desi li se da *Jutarnji prozor* uzme u svoje ruke, biće neizostavno počastvovan i napraviće neobičnu gozbu svojoj čitalačkoj radoznalosti, jer tako disperzivan jezik ovog autora ne ostavlja bez onih sitnih slatkih duševnih drhtaja”, iz recenzije Faiza Softića.

„Pjesnika opsjeda krilati kamen zavičaja. Mašta mu izveze novo perje, i on lebdi između solitera i kolibe sa borjem... Knjiga *Jutarnji prozor* Milike Pavlovića donosi nekoliko značajnih, antologijskih pjesama... Ovim rukopisom pjesnik učvršćuje svoje vidno mjesto u crnogorskoj književnosti”, iz recenzije Slobodana Vukanovića.

koji su orkestrirali zločine devedesetih su spremni da ih ponove, samo kad im se ukaže prilika da to bude nekažnjeno. Zato pokušavaju da zatrpaju ono što je bilo, da bi mogli da ponove.“ Veruje da će predstava imati problema u svim sredinama u kojima su na vlasti „ljudi koji imaju fašističku ideologiju i koji nisu spremni da se suoče s prošlošću zato što su im bile i ostale krvave ruke“. „Tamo će predstava nailaziti na otpor. Teško mi je da zamislim da se u nekoj zemlji na Balkanu zabrani predstava. Volela bih da vidim Milo Đukanovića da predstavu zabrani u Podgorici novog-starog predsednika i premijera kada je njegov ministar unutrašnjih poslova potpisao i poslao telegram u sve policijske stanice da se svi muslimani iz BiH moraju uhapsiti i isporučiti Karadžićevim koljačima“, oštra je Svetlana Broz.

Gojer ocenjuje da neće glako prolaziti sa ovom predstavom, ali će prolaziti, „tu je kvaka i želim da ona dugo traje“, kaže. On se ne boji osvete umetničke mafije, jer „četiri godine je bio zarobljenik najvećeg logora u Evropi“. „To je grad Sarajevo. Tako da meni ove zabrane, limiti političkog karaktera postaju i smešne. To je kontraproduktivno. Čak mislim da će Milo Đukanović odobriti ovu predstavu da bi se pokazao kao veliki demokrata“, smatra Gojer.

– Na ovim prostorima se svakog dana uvećava laž. I njima odgovara da puste jednu predstavu, jer ona dovede najviše 200 ljudi, a oni vladaju sa stotinama hiljada ljudi. E, tu je razlika. Njima to ništa ne znači, ali znači u emotivnom smislu, jer im neće dati da spavaju kad čuju neke replike, kao što je ona „isti ste kao oni iz devedesetih godina“ – zaključuje reditelj.

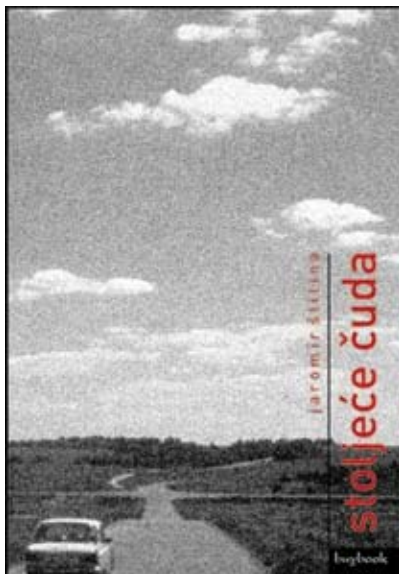
Gojer i Brozova tvrde da straha od konsekvenci nema ni autor teksta, koji živi na Cetinju, jer je posao izgubio još 2002. godine zato što je bio protiv režima. On je toliko godina bez posla sa završenom Akademijom dramskih umetnosti na Cetinju i „on je borac, a ne kukavica“.

Sladana NOVOSEL
(Danas)

STOLJEĆE ČUDA

JAROMIR ŠTETINA

Buybook

Jaromir Štetiina je pisac skoro nepoznat kod nas, ali to mu ne smeta da bude jedan od najčitanijih pisaca u svojoj zemlji i najcjenjenijih. Česi kao da su čekali da neko zamijeni Hrabala. Knjiga *Stoljeće čuda* dobila je sve značajnije književne nagrade u Pragu a i neke međunarodne. Prijeti da postane bestseler i to srećom književni.

Štetiina suvereno vlada tehnikom pisanja i izazivanja pažnje. *Stoljeće čuda* je užasno dobro napisana knjiga, pravi dokaz da vrhunska književnost može biti zanimljiva i rezervisana za

sve one koji bilo šta čitaju. Ako negdje postoji pandan ovoj knjizi onda bi to mogla biti *Grobnica za Borisa Davidovića*.

Priče kao da su ne napisane nego urezane na papir, knjiga o običnim ljudima u neobičnim situacijama, rame uz rame sa *Grobnicom za Borisa Davidovića*. Priče o ljubavi i usamljenosti, o očaju i hrabrosti običnih ljudi koji su prinuđeni da žive u graničnim ljudskim situacijama. (Goran Samardžić)

„...Pahuljice rane“ Ane Ahmatove

Piše: Momir M. MARKOVIĆ

**„Spomen na sunce srce ne grije“
čujem na osunčanoj brezovičkoj
terasi šapat Ahmatove i mislim
kako se sudbine pjesnika često
nadovezuju, nadodaju i nastavljaju**

Kraj marta je u Brezoviku. Ostaci snijega brzo kopne dok mene zasipaju „pahuljice rane“ Ane Ahmatove. Knjigu njenih stihova poslala mi je ovdje, za rođendan, Ratka Jovanović.

Stihove Ahmatove čitao sam davno u nekoj antologiji ruske poezije.

Nijesam posebno upućen u njenu biografiju. No stihovi, pjesme su najpotpunije biografije istinskih pjesnika.

„Mrtav muž, u hapsu sin,

Molite se za me vi.“

Ahmatova je herojski podnijela strijeljanje muža pjesnika Leva Gumiljova, osnivača akmeizma, gladovanje sa drugim i višestruko hapšenje trećeg muža kao i mnogih prijatelja. Najteže od svega bilo je višegodišnje „logorovanje“ sina Leva.

„Ne, ovo nisam ja, ovo netko drugi strada.

Ja tako ne bih mogla,

a to što se zbilo,

nek crna sukna pokriju,

i nek odnesu fenjeri...

Noć.“

Proskribovana i obilježena u vrijeme Ježova kao gotovo svi veliki pjesnici epohe: Hlebnikov, Blok, Mendeljštajm, Pasternak, Cvjetajeva, Majakovski, Zabolocki...

Ahmatova je „postojanije od svih stajala pred iskušenjima“ i ako je svako od njih „bio samosvijan do tragičnih razmjera“ (F. Cacan).

Nakon prvih odlično dočekanih knjiga, desetak godina bilo joj je onemogućeno da objavljuje. Početkom rata, otadžbinska vojna (1941-45)

prihvatila je kao rodoljubivi glas rodoljubivog pjesnika (ne više disidenta koji tuguje za prošlošću).

Pa iako je 1946. doživjela jednu neobično snažnu kritiku od Ždanova, Ahmatova je mirno pjevala.

„Ne, ne pod tuđim nebeskim svodom,

Ni pod zaštitom tuđih krila.

Ja sam bila sa svojim narodom

kad je s njim nesreća bila.“

Ahmatova je tada već bila znak prepoznavanja kulturne Rusije.

Izmorena i iscrpljena progonima, osudama i ličnim nesrećama nije stigla da sredi svoje knjige i cikluse iako je pisala poeziju do posljednjeg daha... Umrula je 5. maja. 1966. U 77 godini života.

„Spomen na sunce srce ne grije“ čujem na osunčanoj brezovičkoj terasi šapat Ahmatove i mislim kako se sudbine pjesnika često nadovezuju, nadodaju i nastavljaju.

Radovan Zogović, pjesnik revolucije, društvene i revolucije u književnosti proganjan od drugova i saboraca proveo je dvanaest godina u zatvoru. Kada su ga pripuštali na sunce, budno su motrili da ne izađe izvan kontrole.

Kao što su tada zasipali blatom njegov stvaralački i ljudski profil zarad priznanja i privilegija, danas se iz istih pobuda utrkuju rehabilitatori.

Stefan Mitrović, revolucionar-komunista, jedan od najobrazovanijih u generaciji, ratni heroj i general JNA, iz komunističkog vaspitno-popravnog logora izasao je tek kada je, po procjeni „vaspitača“, prevaspitan do tragičnog

rastrbojsva. Za njega vjerovatno nikada ne bi ni saznali da je bio rođeni pjesnik. Tako slomljenog slučajno ga je sreo namćor Banjević urednik u GZT i u prestižnoj biblioteci objavio Mitrovićevu knjigu poezije „Snijeg i more“.

Slutim kako će možda proći decenije da se književna i kulturna Crna Gora, ako je tad bude, sjetiti sjajnog Vojislava Vulanovića koji je živio za poeziju i od nje, ili majstora u esnafu Miodraga Tripkovića. To je sudbina pjesnika koji stvaraju sa nekim iskonskim bolom i žive sa svojim stvaralaštvom.

Ima toga u velikim kulturama. Herderlin je optuživan za bonapartizam, hapšen i zatvaran. Umro je u nekom sanatorijumu za umnolobne.

Uostalom, Jevtušenko u pjesmi „Varlenu“ o ovome sudi kao Višnji.

„On nikako nije mogao da stane u ramove vaših laži i intriga.

.....
Njega je ubilo sve što je podsjećalo

na vaš smijeh za uglom što zvoni podmuklo

sve što se zvalo vašim moralom

sve to skupa njega je dotuklo.

Uostalom, na kraju,

ja s tugom mislim o tom

pjesnike često ubijaju

da bi ih citirali potom.“

Zlobno je reći, ali veliki jezici i kulture mogu da izdrže i ovo.

Crna Gora je malena. Njeno jezičko i kulturno pamćenje mrzne i od pahuljice...

I opet Ahmatova. Njena poezija, život, njena sudbina su jedna veliki rana nastala od pahuljica bola koje su je zasipale.

Priredivač i prevodilac Fikret Cacan u autorskom predgovoru, pozivajući se na Viktora Žurmiskog, odriče metaforičnost njenim stihovima. No ja sam u figurama Ahmatove (svijetlo mučenje, pahuljice rane i sl.) vidio prožimanje sa drugim pojmovima i dubljim značenjima.

Stoga, sestro Ana, tvojim stihovima na mom jeziku stavljam akcenat (‘)-mislim da ruski jezik to dopušta.

„Spomen na sunce srce ne grije

Žuti trava.

Vjetar pahuljice rane vije

Jedva, jedva.“

Brezovik, 26-28. mart 2018.

TELEVIZIJA
Vijesti

BOJE JUTRA

JUTARNJI PROGRAM TELEVIZIJE VIJESTI

RADNIM DANIMA
OD 6:30^h DO 9:30^h

Đukanović nije pobijedio ubjedljivo

Milo Đukanović je na izborima za predsjednika Crne Gore dobio oko 180 000 glasova: Iz njegovog DPS-a i njemu bliskih medija saopštava se da je ostvario ubjedljivu pobjedu. Ali, neće biti tako. Trećina birača izašlih na izbore glasala je za Đukanovića, ali 195.137 nije glasalo i znači nijesu podržali Đukanovića.

Opozicija je dobila šansu da na izbore izvede barem stotinu hiljada glasača iz korpusa apstinenata. Nije u tome uspjela i to je njen poraz, a ne pobjeda Mila Đukanovića za koga je glasalo 180 000 od 532 599

glasača, odnosno nepuna jedna trećina. Javna je tajna da su mnogi apstinenti i ovog puta prodali lične karte ili im je obećano zaposlenje, a mnogi su ubijedjeni da Mila Đukanovića ne mogu pobijediti jer iza njega stoje tajkuni i kriminalci zajedno sa zarobljenim institucijama ove države.

Ipak, pokazao se i zrak svjetlosti. Đukanović je poražen u Kotoru, Budvi, Herceg Novom i Beranama. Nadam se da će se na predstojećim lokalnim izborima povećati broj crnogorskih gradova u kojima će Đukanovićev DPS takođe biti poražen.

Ivo Đurišić
Podgorica

posjetite nas na
www.monitor.co.me

Manastirska 3, 85340 HERCEG-NOVI
Tel/fax: 031 344 244
E-mail: radio.delfin@t-com.me
www.radiodelfin.me

PRETPLATA

Correspondent bank:

Swift Address: RZBAATWW

Name & Address: RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG VIENNA, AUSTRIA

Beneficiary's bank:

Party Identifier: 1-55.097.455 EUR

Swift Address: LOVBMEPG

Name & Address: LOVCEN BANK AD BULEVAR DZORDZA VASINGTONA 56
81000 PODGORICA, MONTENEGRO

IBAN ME25565005010000413202

Name & Address: MONITOR DOO
PODGORICA, Trg republike-PC Ražnatović bb,
Podgorica

Kopiju uplate obavezno poslati
na fax: +382 20 242 306 ili na adresu:
81000 Podgorica, UI.Trg republike bb

OMBUDSMANKA MONITORA

Paula Petričević, ombudsmanka *Monitora*, redovno prati rad našeg nedjeljnika. Njena djelatnost je transparentna i njene ključne nalaze objavljujemo. Ukoliko mislite da smo prekršili neko od načela Kodeksa novinara Crne Gore ili se ogriješili o druge profesionalne i etičke standarde, obratite se našoj ombudsmanki na email adresu: monitor.omb@gmail.com ili poštom na adresu: Trg Republike bb

Redakcija *Monitora*

ANDRIJA MARKUŠ:
OTOMANSKO GRAĐENJE I UTICAJI U CRNOJ GORI (XI)

Stari Vezirov most (I)

Sadašnji Vezirov most nema sličnosti sa prethodnim ni u primijenjenim materijalima ni u obliku. Prvi izgrađeni most bio je remek-djelo islamske arhitekture na ovim prostorima

Vrhunsko djelo arhitekture ovih prostora, koje ni najmanje ne zaostaje za Mostarskim mostom Vezirov most na Morači prvo je bio srušen krajem Prvog svjetskog rata, ali samo nekoliko metara u tjemenu luka. Porušeni dio betonom je zatvorio Mato Gatolin, koji je došao iz Dalmacije, od kojeg je u Podgorici nastalo i sada živi nekoliko porodica. Taj dio od betona, koji se tada rijetko primjenjivao, vidi se na dolje predstavljenim fotografijama. To mi je ispričao Ljubo Radović, komšija iz Momišića, a njemu otac Pavle. Drugo rušenje Vezirovog mosta, ali do mjere da se nije mogao obnoviti u prethodnom obliku, izvršili si Njemci pri odstupanju 1944. godine, te je izgrađen savremeni – armiranobetonski most.

Sadašnji Vezirov most nema sličnosti sa prethodnim ni u primijenjenim materijalima ni u obliku. Prvi izgrađeni most bio je remek-djelo islamske arhitekture na ovim prostorima. O tome niko nije govorio, pogotovu o mogućnostima njegovog ponovnog izvođenja. Taj prvi ovdje izrađeni most sa vezirovim imenom, po svojim vrijednostima ni najmanje, ni u čemu, ne zaostaje za Mostarskim mostom, za koji je svijet našao sredstva da ga obnovi, jer je to za sve značajan spomenik kulture, a tako bi trebalo i za ovaj.

Obnovu bi trebalo sprovesti i pored toga što je ovaj most tada, dijelom, izveden i kao spomenik teroru nad našim narodom: od globe – kazne zbog nesaradnje sa porobljivačem, kao tada uobičajenog oblika vladavine.

Kod ovog mosta dominira

visok stepen umjetnosti građenja, kao doprinos kulturi tog i ovog vremena. Ovi prostori su milenijum i po više puta potpuno stradali od zemljotresa, a najviše od Slovena, kod njihovog dolaska, te kasnijih ratova i tako dalje. Ovo se prvenstveno odnosi na srednji i sjeverni dio Crne Gore, gdje iz rimskog perioda, i ranije, nemamo, poput drugih krajeva Evrope, makar jedan sačuvan arhitektonski objekat. Ako tome dodamo i period unazad sto godina i ovaj u kojem živimo, koji nijesu bili ništa bolji, sem izuzetaka (rijetkih hramova), možemo reći da Crna Gora u nasljeđu kulture u prostornim umjetnostima potpuno oskudijeva.

U Drugom svjetskom ratu, Podgorica je od savezničkog bombardovanja stradala kao Staljingrad, to jest Volgo-grad, sa djelovima koji su bili toliko srušeni sa zemljom da su ličili na pšenična polja koja su prethodila ovom gradu na dijelu Nove varoši.

Zadnjih deset godina, pred naletom neregularnog krupnog građevinskog biznisa, stradalo je nasljeđe kulture u arhitekturi i ambijentalne vrijednosti više no zadnjih 200 godina, kojem se kraj ne nazire, te predstoji da se vratimo na početak.

Zemlje iz okruženja (sa kojim ćemo da se integrišemo), koji u ovim nasljeđima kulture, prirodno, vide i sebe, trebalo bi da se za ovakve slučajeve zainteresuju, a ne za šta drugo neodmjereno, kao u bure bez dna da bacaju novac svojih

poreskih obveznika.

Ovim se potpuno opravdava ideja da se poput obnove Mostarskog mosta istakne multikulturalnost i multikonfesionalnost, a ne čije je šta – šićardžijsko. Unesko je za Mostarski most, pored ostalog, konstatovao da je on simbol međunarodne saradnje i koegzistencije različitih etničkih zajednica.

Stari Vezirov most na Morači, kojeg više nema, sem u sačuvanim crtežima i dijelom fotografijama, bio je izgrađen na mjestu sadašnjeg mosta istog imena. Sagrađen je naspram brda Gorice, gdje se brdo najviše približava ovoj rijeci. Izgradio ga je Mahmut-

rijeke, kao i iscertavanje ljudskih figura, na visokom je nivou. Crtao J.J.K. krajem 18. vijeka. Lijeva obala Morače.

Pogled sa druge strane mosta sa iste obale – lijeve. Crtao J.J.K. krajem 18. vijeka Na osnovu tih crteža i kasnijih fotografija – sve do Drugog svjetskog rata – može se pouzdano nanovo izvesti ovaj most.

Sačuvan je i crtež pruskog kapetana Hatora iz 1876. godine, iz kojeg se vidi, da sem njegovog smisla za pejzaž, nije imao osjećaj za linije i proporcije ovog atipičnog arhitektonskog objekta, te je samo predstavio njegov karakter, koje ništa ne bi značilo za obnovu mosta da nemamo (za

Njemci su, pred odstupanje iz Podgorice, 1944. godine, srušili ovaj most. Mještani iz Momišića pamte da su se Njemci za to spremali godinu dana, na način što su u njegov noseći dio ostavili prostor za smještaj eksploziva kad im to treba.

Poslije rata, po projektu ruskog inženjera (koji je od Oktobarske revolucije, kao izbjeglica živio u Jugoslaviji), izgrađen je ovaj sadašnji most, koji nema nikakve sličnosti sa prethodnim. Prethodni most bio je kompletno od kamena, sa svodovima polukružnog profila, a ovaj je čitav od armiranog betona, bez kamena kao nosećeg materijala, bez ranijih svodova, koje su zamijenile armiranobetonske grede. Novi most, sasvim opravdano, više nije mogao da nosi naziv „Vezirov...“, te mu je dato ime narodnog heroja Vaka Đurovića, koji je sa još dva brata poginuo na Sutjesci.

Potom, 2000. godine, po projektu Mladena Ulićevića, most se proširuje za još jednu traku, dostižući širinu od 14 metara, čime se dalje udaljava od prve verzije ovog mosta. Ali to nekima ništa nije smetalo da 2006. godine ovom mostu daju naziv Vezirov most, koje u čudu ostavlja turiste, jer takvog savremenog mosta sa sličnim nazivom „Vezirov...“ (što je osmanlijski period) nema ni u Turskoj. To bi se moglo uraditi samo da je vezir, mimo gradnje mosta (kojeg više nema) za nešto drugo i to veoma važno zaslužan za ovaj narod... A šta je on, mimo toga, uradio sem bezbroj puta isprobavao sablju na Crnogorcima. Poslije rušenja Vezirovog mosta na kraju Drugog sv. rata 1944. godine, izgrađen je ovaj most, a 2000. godine proširen je sa dvije na tri kolovozne trake, na ukupno 14 m širine, a visinom nad prosječnim vodostajem oko 22 m. Širina korita rijeke je 80 m.

(Nastavlja se)

paša, skadarski sandžak-beg od blaga koje su Osmanlije opljačkale Bratonožićima, jer su Bratonožići 1774. godine zajedno sa Rovčanima spasili od Osmanlija Drekaloviće. Most je naša muka a vezirovo ime. Brzo, po njegovoj izgradnji, krajem 18. vijeka, most je vjerno nacrtao autor sa inicijalima J.J.K., koji ga, oduševljen njime, opravdano predstavlja sa dva crteža – prvo sa jedne a potom sa druge njegove strane, gledano sa iste obale. Predstavljena tehnika crtanja, osjećaj za lučne djelove mosta, kose simetrične linije, poštovanje srazmjere visine mosta i širine

upoređenje) prethodne crteže i kasnije fotografije.

Krajem 19. i početkom 20. vijeka dolazi do intenzivnijeg saobraćaja, kad se uvodi i motorni, za koje nijesu odgovarali nagibi na ovom mostu, te dolazi do nadziđivanja mosta, da se dobije što približnije ravna niveleta. Na fotografijama iz 1929, 1931. i 1933. i drugim, jasno se vidi sačuvana linija razgraničenja prethodne gornje konture mosta i dograđenog dijela (koji je kao napadani snijeg), što ostavlja, bez svake sumnje, mogućnost ponovnog izvođenja ovog mosta kako je ranije izgledao.

ALIJA KRNIĆ

Koliko Vam znači iskustvo koje ste stekli igrajući u Španiji?

Drago mi je što sam dobio priliku da budem dio fudbalskog kluba *Hueska* koji se sada bori za ulazak u *Primeru*. S obzirom na to da sam se po prvi put odvojio od svoje porodice i otišao u zemlju gdje ne znam jezik, moram reći da sam mnogo napredovao kao ličnost. Naučio sam kako da živim sam u inostranstvu, što uopšte nije lako. Jako brzo sam počeo da govorim španski jezik, što mi je naravno puno olakšalo, pogotovo kada je u pitanju fudbal, jer sam mogao da razumijem saigrače i trenere. Iskustvo koje sam stekao igrajući prijateljske utakmice protiv klubova poput *Atletiko Bilbaa*, *Alavesa*, *Leganesa* je stvarno neopisivo jer sam uspio da zaigram protiv ekipa koje sam do tada gledao samo na ekranu.

Nažalost, sva sreća i zadovoljstvo koje sam osjećao u tom pripremnom peridu nisu dugo trajali jer nisam dobio pravo igranja prvenstvenih utakmica šest mjeseci i to je jako loše uticalo na mene. U Španiji sam ostao samo godinu dana, ali mogu reći da sam mnogo toga naučio i kao čovjek i kao fudbaler.

Da li je i koliko teško biti iz Crne Gore, a imati ambiciju za fudbalskom karijerom?

Teško je jer smo mala zemlja, ali danas se prate lige širom svijeta, tako da uz kvalitetan rad i malo sreće može da se napravi dobra karijera. Posebno ako braniš boje svoje države. To mnogo pomaže kada je riječ o nekom inostranom angažmanu. Naravno, fudbalu moraš maksimalno da se posvetiš ako želiš da postigneš uspjeh i da ti se vrati uloženi trud.

Koje su prednosti, a koje mane života fudbalera?

Najveća prednost je to što radimo nešto što volimo. Osjećamo se lijepo zbog toga i pritom smo plaćeni, smatram da ne može bolje od toga. Kao mane bih izdvojio velika odricanja i propuštanja raznih događaja.

Alija Krnić, dvadesetogodišnji Podgoričanin, 2015. godine je u izboru Fudbalskog saveza Crne Gore proglašen jednim od tri najperspektivnija fudbalera svoje generacije. Krnić se istakao i u dresu omladinske reprezentacije, a karijeru je počeo u *Dečiću*. Uspjeh koji je postigao igrajući u ekipi iz Tuzi odveo ga je u Španiju, gdje je igrao za klubove iz druge i treće lige - *Huesku* i *Almudevar*. U junu prošle godine, mladi crnogorski napadač karijeru je nastavio u *Superligi Srbije*, u fudbalskom klubu *Javor* iz Ivanjice

Ko su u Vaši najveći fudbalski uzori?

Stefan Savić i Stevan Jovetić. Divim se njihovoj karijeri i volio bih da, jednog dana, budem uspješan kao oni.

Za koji klub biste voljeli da

igrate?

Volio bih da igram u *Juventusu*. Sviđa mi se klub, način na koji igraju i sviđa mi se država u kojoj se nalazi.

Miljana DAŠIĆ